

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V Č. BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2010

Autor :
Pavel Větrovec

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V Č. BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI

Autor : Pavel Větrovec

Vedoucí práce : PhDr. Libor Pytel

Studijní program : Sociální pedagogika, specializace bezpečnostní služby

Datum odevzdání : 5.2.2010

Z a d á n í b a k a l á ř s k é p r á c e

Název práce: Kriminalita mládeže na území zalidněných sídlištních aglomerací

Zadání práce: Cílem práce je analýza zvláštností kriminality mládeže na sídlištních se specifikací vybraných druhů trestné činnosti. Student popíše konkrétní sídlištní aglomerace na území ČB a vypracuje ucelenou studii páchání trestné činnosti se vztahem k „sídlištní“ problematice. Výstupem bude vzorec bezpečnostních opatření nutných ke snížení tohoto společenského jevu.

Jméno studenta: Pavel Větrovec

Ročník: 3.

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Vedoucí práce: Sociální pedagogika

Katedra: Společenských věd FM VŠE

Termín zadání: 31.3.2009

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma
„Kriminalita mládeže na území zalidněných sídlištních aglomerací“
jsem vypracoval samostatně.

Použitou literaturu a podkladové materiály
uvádím v příloženém seznamu literatury.

Současně prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném
znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě
ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou
v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách.

České Budějovice, březen 2010

podpis studenta

Abstrakt (resumé)

Kriminalita mládeže na území zalidněných sídlištních aglomerací

Ve své bakalářské práci se zabývám problematikou kriminality mládeže v zalidněných sídlištních aglomeracích a nejen v této lokalitě. Ve své práci uvádím pohled na vývoj patologických jevů po roce 1989. Dále jsou v práci sepsány možné příčiny, které vedou ke kriminalitě mládeže a popisují zde stav konkrétní vybrané sídlištní lokality. Jako zdroj informací jsem zvolil odbornou literaturu, statistické údaje a rozhovor s matkou delikventa. Součástí mé práce je výzkum, ke sběru dat jsem použil dotazníkovou metodu.

Cílem mé práce je vytvořit ucelenou studii o páchání trestné činnosti ve vztahu k sídlištní problematice.

Poděkování:

Zvláštní poděkování bych chtěl věnovat PhDr. Liborovi Pytlovi, za odborné vedení, ochotu, trvalý zájem a cenné rady při psaní mé bakalářské práce.

Úvod.....	1
1. Demograficko - sociologické - kriminální aspekty života v sídlištních aglomeracích.....	4
2. Vývoj kriminality a patologických jevů po roce 1989.....	5
2.1 Sídlíštní kriminalita.....	9
3. Teorie nejčastějších příčin kriminality mládeže	11
3.1 Rodina.....	12
3.2 Škola.....	16
3.3. Vliv vrstevnické skupiny	19
3.4 Alkoholismus	22
3.4.1 Trestná činnost páchaná v souvislosti s alkoholem.....	23
3.5 Drogová závislost.....	24
3.5.1 Trestná činnost páchaná v souvislosti s nealkoholovou toxikomanií.	25
4. Tématický rozhovor	27
5. Konkrétní situace v určené lokalitě (sídliště Máj České Budějovice).	30
5.1 Problematika trestné činnosti páchané dětmi.....	32
5.2 Stav bezpečnostních opatření v konkrétní lokalitě	33
5.2 Kamerateový systém.....	33
6. Preventivní opatření	34
6.1 Právní aspekty prevence kriminality	36
7. Výzkumné cíle, prostředky a organizace výzkumu.	36
7.1 Výsledky provedeného výzkumu.....	38
Závěr	48
Seznam použité literatury.....	52
Přílohy	55

Úvod

Jedním z důvodů, který mě vedl k napsání této práce je, že se svojí rodinou bydlím na jednom českobudějovickém sídlišti. Jako malé dítě jsem vyrůstal v 80 a 90 letech na předměstí města České Budějovice. V našem domě byla znatelná populační vlna, kde se na dvoře prohánělo 8 chlapců, mezi nimiž byl věkový rozdíl 2-3 roky. Společně jsme chodili do školy, většinu volného času jsme trávili všichni spolu, většinou sportovními aktivitami jako je fotbal, hokej a další míčové hry. Kolem našeho domu, k tomu byly uzpůsobeny i prostory, malé travnaté hřiště a malé asfaltové hřiště. Volný čas po škole jsme měli pouze pro sebe, rodiče o nás měli vždy dostatečný přehled, protože stačilo jen vykouknout z okna. S přibývajícím věkem, změnou našich školních aktivit a zájmů, jsme se i když méně často sešli a ve svých malých sportovních kláních pokračovali. Nikdy jsem se nesetkal, že by někdo z nás a mých vrstevníků ve škole nebo ve svém volném čase se dopustil nějakého protiprávního jednání, které by musela řešit policie (veřejná bezpečnost), také jsem se u svých vrstevníků nikdy nesetkal se závislostí na alkoholu a drogách.

V roce 1994 jsem se přistěhoval na sídliště Máj v Č. Budějovicích. Začal jsem si všimnout, že určitá část mládeže tráví svůj volný čas postáváním na volných prostranstvích, zde vydrží nečinně sedět do pozdních nočních hodin a to bez jakékoliv kontroly ze strany svých rodičů. Mládež se pohybovala i v panelových domech po schodištích, kdy obyvatelům domů nevadilo, že pomalu dochází k devastaci jejich domu. Anonymita velkého sídliště byla znát na každém kroku. Když jsem se i já později stal otcem dvou dětí, pochopil jsem proč tomu tak je. Svým dětem jsem se společně s manželkou věnoval jak jen to šlo, ale bylo těžké najít vhodné hřiště v rámci sídliště, kde s dětmi trávit volný čas. Hřiště byla zanedbaná, polámaná a neudržovaná. Pozorováním jsem zjistil, že většina rodičů se svým potomkům věnovala aktivněji do té doby, než začali chodit a mluvit. Rodičovská aktivita pomalu ustupovala, volný čas děti trávily se svými vrstevníky. Sám jsem si několikrát položil otázku, co vlastně z těchto dětí – mládeže vyrostе, jakým směrem se budou ubírat jejich aktivity.

Všude v médiích jsem se setkával a setkávám s informacemi, že v České republice stoupá kriminalita nejen celková ale i kriminalita páchaná mládeží. Když

si přečtu v denním tisku, že místo kde žiji je vlastně skoro ta nejhorší lokalita bydlení, ptám se sám sebe, zda je situace tak neutěšená. Nejsem však zcela přesvědčen, že kriminalita mládeže je zde vyšší než v ostatních oblastech města. Právě ve své bakalářské práci bych chtěl zjistit, zda předešla tvrzení médií a tamějších obyvatel ohledně celkové situace na sídlišti Máj se potvrdí a nebo vyvrátí. Dále, zda je zde tolikrát skloňovaná neutěšená situace v oblasti kriminality mládeže, tak nesnesitelná a neřešitelná. Kde jsou příčiny kriminality, proč se děti dopouštějí kriminálního chování, mohou za to rodiče, škola či vrstevníci, nebo jsou na vině závislosti. Je mládež skutečně tak „zkažená“ a je adolescence tím, co nastartuje změny v chování u mládeže?

Adolescenci můžeme označit za velmi citlivé období, za období emocí, konfliktů a vzdoru. Adolescent si vytváří představu o budoucích prioritách, cílech a stylu života. Pomalu si srovnává hodnoty, stabilizuje svůj vztah ke světu a životu. Právě proto tato životní etapa představuje velmi citlivé období pro rozvoj rizikového a problémového chování. Klíčový faktor prevence rizikového chování adolescenta představuje rodina s otevřenou komunikací v ní a pozitivními emočními vztahy.

Ve své bakalářské práci se chci zaměřit na mládež ve věku 15-18 let, kdy se snižuje výlučné postavení rodiny na dítě a projevuje se zde velký vliv vrstevníků. Party vrstevníků jsou pro rizikovou mládež daleko důležitější ve srovnání s mládeží vyrůstající v „normálním prostředí“, tedy kupříkladu v rodině, kde má dítě prostor pro seberealizace a spoluvytváří vzájemné harmonické vztahy. Nároky na konformitu ve vrstevnické skupině mládeže jsou obvykle vyšší než ve všech jiných skupinách. Zahrnují nejen způsob vyjadřování, ale i úpravu zevnějšku, druh preferované hudby, způsob chování k opačnému pohlaví, postoj ke škole, k rodičům, práci, penězům, sexualitě, ke kouření, drogám, alkoholu apod. Významnou roli hraje i vhodné využití volného času. Některé party jsou k delikventní činnosti přivedeny tím, že tráví volný čas v hernách, diskotékách a přestane se jim dostávat prostředků na tyto činnosti. Začnou si je opatřovat drobnými krádežemi, které přecházejí v organizované akce napojené na překupníky. Negativní momenty využívání volného času se posunují od starší mládeže ke stále mladším dětem.¹

¹ ZOUBKOVÁ I., NIKL J., ČERNÍKOVÁ, V.: Kriminalita Mládeže, Praha 2001, Vydavatelství PA ČR, ISBN 8072510703, s. 38

Cílem mé bakalářské práce je právě zodpovědět si na otázky již vyřčené, zda se předešlá tvrzení médií o zvýšené kriminalitě na sídlišti Máj potvrdí, co za tím vším stojí, zjistit a tedy zmapovat a vyhodnotit příčiny kriminality mládeže a porovnat navzájem údaje uvedené v policejních statistikách s údaji získanými v konkrétní lokalitě dotazníkovou metodou.

V této práci cituji paragrafové znění trestního zákoníku č. 40/2009 Sb., který vešel v platnost dne 1.1.2010.

Danou problematikou jsem se snažil zabývat jak z pohledu mé profese, tak rovněž z pohledu rodiče. Zda se tento záměr povedl nevím, toto nechávám na posouzení čtenářům. Jsem si totiž vědom, že životní podmínky každé generace jsou odlišné. Každá je těmito podmínkami formována, zaujímá k nim stanoviska, ale zcela zákonitě je nucena se jim i přizpůsobit. Dnešní dospívající jsou utvářeni zcela jinými skutečnostmi než jejich rodiče. Porozumět jim můžeme tehdy, jestliže si je budeme snažit vyložit v souvislosti s časem, do kterého se narodili. Jiný nepoznali, žijí pouze tuto přítomnost a spolu s ní své osobní radosti a strasti.

1. Demograficko - sociologické - kriminální aspekty života v sídlištních aglomeracích

Co vlastně sídlištní aglomerace znamená? **Sídliště**: je obecně používaný název pro místo dlouhodobě obývané lidmi, také nové části měst, často satelitní, které jsou primárně stavěny jako obytné zóny, pro rychle se rozrůstající městskou populaci, s vícepatrovými obytnými domy. **Aglomerace**: Městská aglomerace je buď seskupení vzájemně blízkých sídel, kde jedno dominuje, tzn. město se svým okolím (předměstí, satelitní města) nebo několik měst srostlých v jednu souvisle zastavěnou plochu.²

V Československu se sídliště stavěla s výhledem definitivního řešení bytové situace. Umožnila tak velkému počtu lidí získat vlastní důstojné, hygienické a ekonomicky i ekologicky přijatelné bydlení. Proto také najdeme na sídlišti pestrou skladbu obyvatel. Vzhledem k neustálé se zvyšující životní úrovni a touhou po vlastním bydlení se část obyvatel ze sídliště odstěhuje, tím zanikne pestrá skladba obyvatelstva a na sídlišti zůstane bydlet jen sociálně slabá skupina obyvatel. Je třeba této situaci zabránit a vytvořit ze sídlišť místo k příjemnému žití, které by odpovídalo dnešním představám o kvalitním bydlení. Obyvatelům sídliště je tedy důležité poskytnout cosi, pro co stojí za to zůstat. V opačném případě se stane ze sídlišť sociálně problematický prostor, kde poroste kriminalita, sídliště budou chátrat a nikdo zde nebude chtít bydlet a ani žít.

Zvýšenou trestnou činnost mladistvých lze najít především ve velkých městských aglomeracích, které zaručují určitou anonymitu a tím vytváří vhodnější podmínky pro její páčání, než je tomu ve vesnických lokalitách. Jedná se především o reakci na převažující konzumní způsob života, kdy motivem páčání trestné činnosti mladistvých je úsilí nabýt rychle a pokud možno bezpracně finanční prostředky a koupit si za ně to, čím ochromí a vyrovnají se ostatním.

K příležitostné kriminalitě velice napomáhají velké plochy, bez jakéhokoliv zájmů obyvatel sídliště, maximální nahuštění lidí na minimální plochu, anonymita, či špatně utvořená sociální struktura. Toto riziko představují právě výškové budovy

² AZ-encyklopedie,/online/2009 dostupné na: <http://www.az-encyklopedie.info>

na sídlištích. Nepřehledné schody, výtahy, schodiště a lidé, kteří se navzájem neznají. Sídlíšní prostředí by mělo být členěno tak, aby ztížilo provedení jakéhokoli kriminálního činu. Důležitá je vizuální přehlednost ať už pro jeho obyvatele či policii. Přehlednost prostředí snižuje u jeho obyvatel obavy z kriminality. Z vlastní zkušenosti vím, že nepřehledné ulice, zákoutí a průchody vzbuzují u obyvatel obavu z možného přepadení a necítí se zde bezpečně.

2. Vývoj kriminality a patologických jevů po roce 1989

Vzestup kriminality bývá obvyklým průvodním jevem radikálních společenských změn. Nižší výskyt kriminality v ČR v období totalitního režimu byl především důsledkem situace, kdy úsilí o kontrolu kriminality bylo značné a prostor individuální svobody malý. Činitele, které podminily prudký nárůst kriminality v ČR po roce 1989, lze spatřovat zejména v těchto momentech:

- V devalvaci základních civilizačních hodnot (úcta k životu, tělesné a morální integritě a důstojnosti lidské bytosti a nedotknutelnosti cizího majetku) dlouholetou indoktrinací ze strany totalitního režimu.
- Ve vymizení z očí veřejnosti prakticky všech forem institucionální kontroly (představované především policií, prokuraturou a soudy): lidé, jejichž život byl až dosud tvrdě regulován do nejmenších detailů, se náhle – bez možnosti jakékoli adaptace – ocitli v podmínkách naprosto neomezené, téměř anarchistické svobody.
- V disfunkci neformální sociální kontroly, tj. chybějícím povědomí občanské odpovědnosti i občanského sebevědomí a úcty k zákonům, které se – jako účinná zábrana zločinnosti – mohou vyvinout a rozvíjet pouze v rámci bohatě strukturované občanské společnosti demokratického právního státu.
- Ve skutečnosti, že místo podnikatelské etiky, která zanikla s likvidací soukromého podnikání, se i nadále osvědčovaly praktiky běžné ve stínové ekonomice, jejichž sítěmi byla totalitní společnost prorostlá.

- V nestabilitě, nepřehlednosti a nedostacích základních právních předpisů a ve vadách ve fungování justice, nedodržování zákonů přerůstá v některých směrech až v právní nihilismus.
- V narůstajícím vědomí, že stát není schopen se vypořádat s kriminalitou a zaručit bezpečnost občanů. Kriminální citlivost občanů (tj. jejich snaha aktivně reagovat na trestnou činnost, byť jen jejím oznámením) se snižuje. Tomu napomáhá skutečnost, že míra objasněnosti většiny trestných činů je nízká, takže páchání trestných činů je pro pachatele spojeno s přijatelným rizikem.
- V otevření se světu: území ČR se stále více dostává do vlivu importované kriminality často profesionálního charakteru.
- Ve skutečnosti, že v období po roce 1989 dospěly do kriminálně exponovaného věku tzv. mladých dospělých silné populační ročníky z let 1973-1978.³

Policejní statistika uvádí, že v devadesátých letech dochází k nárůstu pachatelů z řad dětí a mladistvých (příloha č. 4 – Trestné činy spáchané nezletilými a mladistvými v letech 1990-2008), podrobným studiem statických výstupů lze konstatovat, že u mladistvých převládá majetková trestná činnost před násilnou trestnou činností, shodně jako u dospělých pachatelů. Důležitým znakem kriminality mladých lidí je výrazná neschopnost odložit uspokojení svých potřeb na pozdější dobu nebo se některých potřeb vzdát. Pachatelé jsou puzeni rychle uspokojit své potřeby, nečekat na vhodnější konstelaci podmínek pro svůj záměr, mají rádi „přímou akci“ bez dlouhých odkladů. U mladých pachatelů se též setkáváme s použitím brutálního násilí, ať již vůči osobě či věci. Často jsou vyšetřovatelé konfrontováni s případy, kdy samotná hodnota odcizeného zboží je neúměrně nízká v porovnání se škodou způsobenou často zbytečně při vloupání do objektu, auta atp. Podobně mladí pachatelé užívají neadekvátního násilí vůči postiženým, svou nejistotu přehlušují bezúčelnou agresí a při zastírání trestných činů si počínají velmi brutálně.⁴ Bohužel toto jednání

³ NOVOTNÝ O., ZAPLETAL, J., a kol., Kriminologie, Aspi Publishing s.r.o., Vydání druhé, přepracované, Praha, 2004, ISBN 80-7357-026-2, str. 67-68

⁴ NOVOTNÝ O., ZAPLETAL, J., a kol., Kriminologie, Aspi Publishing s.r.o., Vydání druhé, přepracované, Praha, 2004, ISBN 80-7357-026-2, str. 382-383

je v posledních letech znát zejména při násilných trestných činech, převážně při loupežném přepadení, kde se brutalita projevuje v plné výši a jednání ze strany mládeže a nejen mládeže je důležitější než získané prostředky. Pachatel se snaží potvrdit si své schopnosti, prosadit se, přinutit někoho, aby jej poslouchal či aby se bál, chce zažít dobrodružství, chce získat uznání ve vrstevnické skupině.

Kriminalita mladých pachatelů nese často rysy vývojového stádia mladého člověka. Objektem zájmu či předmětem útoku se stávají hlavně věci atraktivní k naplňování určitého životního stylu. V současnosti se stále více a více otevírají nůžky mezi možnostmi na straně nabídky a poptávky v materiální oblasti. Na jedné straně existuje velká, stále se obměňující nabídka hmotných statků (doprovázená tlakem reklamy a vrstevnických standardů), na druhé straně je stále obtížnější obstarat dostatečné množství legálních finančních prostředků na jejich legální získání.⁵

Mezi projevy a rysy kriminality mládeže patří ta skutečnost, že v minulých letech byla páchána většinou bez jakékoliv přípravy a zcela nahodile. Svědčí o tom náhodnost místa, na kterém byl trestný čin spáchán, použití nevhodných nástrojů či potřeb pro získání či ukrytí lupu, volba špatného času pro provedení deliktu, nedokonalá konspirace a zastření stop, potřeba pochlubit se svými činy na veřejnosti či ve společnosti vrstevníků, což mnohdy vede k jejich dopadení. Mladí pachatelé se často nechávají svést náhle vzniklou situací či podnětem, nedoceňují vzniklé nebezpečí, mnohdy u nich hraje roli touha po dobrodružství a soutěživost, snaha prověřit si své síly a dovednosti.⁶ V posledních letech se setkáváme u delikventní mládeže s tím, že její kriminální chování je promyšlené, zabývá se důkladněji přípravou a předem si zajišťují alibi.

Co se týká dalších sociálně patologických jevů, můžeme o nich říci, že jsou to jevy, které se proměňují v závislosti na konkrétní době a místě. Mezi tyto jevy řadíme bezesporu problém alkoholismu, kouření, šikany a hráčství. A hlavně především užívání nealkoholových drog, s čímž je velice úzce spjata kriminalita mládeže a to potřebou

⁵ NOVOTNÝ O., ZAPLETAL, J., a KOL., Kriminologie, Aspi Publishing s.r.o., Vydání druhé, přepracované, Praha, 2004, ISBN 80-7357-026-2, str. 383

⁶ NOVOTNÝ O., ZAPLETAL, J., a KOL., Kriminologie, Aspi Publishing s.r.o., Vydání druhé, přepracované, Praha, 2004, ISBN 80-7357-026-2, str. 381-382

získat si finanční či jiné prostředky na drogu. Mezi jiné prostředky lze zařadit např. věci z krádeží, které se dále dají výhodně zpeněžit (mobilní telefony, kola, navigace atd.).

Dokonce i některé nové pozitivní jevy, jako zjednodušený styk s cizinou, možnost neomezeného pobytu po republice i mimo ni, vyšší nabídka na utrácení vlastních i cizích peněz, svody průmyslu zábavy“, vliv médií, napomáhají rozšiřování sociálně patologických jevů u mládeže.⁷ Do oblasti sociálně patologických jevů, kde došlo k nárůstu v posledních letech řadíme extremismus, který můžeme rozdělit na politický a náboženský. Nejobecněji je extremismus charakterizován jako výrazné odchýlení od obecně zavedených a v aktuální době přijímaných norem. S problematikou extremismu úzce koresponduje problém diváckého násilí. Toto násilí se týká všech sportovních odvětví (ale i např. rockových koncertů), nejvíce však fotbalu a ledního hokeje.

Do vývoje sociálně patologických jevů zasahuje vliv medií, zejména televize, která má především vliv na děti a mládež. Sledování televize, převážně komerčních televizních stanic přispělo k tomu, že u dětí a mládeže došlo k poklesu sportovních aktivit, četby knih a časopisů. Sledováním některých seriálů, kde je agrese a násilí zlehčováno má negativní vliv zejména na sociální a psychický vývoj mládeže. Televizní násilí oslabuje citlivost na násilí, s nímž se člověk setkává v reálném světě. Řada akcí mladistvých pachatelů je přímo inspirována televizní produkcí.⁸

Na závěr této kapitoly bych se chtěl ještě zmínit skutečnost, že novým závažným problémem dvacátého století se stalo komerční sexuální zneužívání dětí. Příčiny lze spatřovat v rozšíření sexuální turistiky a v agresivních formách nabídky, k níž jsou využívány nejrůznější mediální prostředky, včetně internetu, který učinil z komerčního sexuálního zneužívání dětí globální záležitost. Mluvíme zde o obchodování s dětmi, o dětské prostituci a dětské pornografii. Z dosavadních šetření a statistiky vyplývá, že nepatří sice k nejfrekventovanějším sociálně patologickým jevům, avšak z hlediska nebezpečnosti se jeví komerční sexuální zneužívání dětí jako závažný problém současnosti.

⁷ ZOUBKOVÁ I., NIKL J., ČERNÍKOVÁ, V.: *Kriminalita Mládeže*, Praha 2001. Vydavatelství PA ČR, ISBN 8072510703, s. 32

⁸ ZOUBKOVÁ I., NIKL J., ČERNÍKOVÁ, V.: *Kriminalita Mládeže*, Praha 2001. Vydavatelství PA ČR, ISBN 8072510703, s. 39

2.1 Sídlištní kriminalita

Z profesní zkušenosti vím, že jedním z největších pomocníků kriminality v rámci sídliště je anonymita. Opakovaně jsem se setkal a setkávám s tím, že občané si nevšimnou žádných skutečností v případě jakéhokoliv kriminálního chování. Samozřejmě tomu tak není vždy, ale je tomu tak ve většině případech.

O kriminalitě mládeže v sídlištích mluvíme v souvislosti se skupinkami mladých lidí, které znají toto prostředí detailně, protože zde vyrůstají a bydlí. Mladí pachatelé v celém obytném komplexu sídliště mají spoustu kamarádů a spolužáků, kteří nebydlí v jednom domě, ale v rámci bytové zástavby celého sídliště. Málokdy jsem se setkal s tím, že trestnou činnost má na svědomí pouze jeden pachatel. Nejčastější trestné činy, kterých se zde dopouští mládež jsou majetkového charakteru, kde dominuje trestný čin krádeže (§ 205 trestního zákoníku). Tato skutečnost je potvrzena přílohou č. 7, 8 a 9, kde jsou využita data ze statistiky přehledu kriminality Obvodního oddělení Čtyři Dvory s porovnáním Obvodního oddělení České Budějovice. Jedná se o krádeže prosté a vloupáním, kdy v rámci sídliště převažují vloupání do motorových vozidel, vzhledem k velkým parkovacím plochám na sídlišti, kdy předmětem zájmu pachatelů jsou autorádia, navigace a další dobře prodejné věci, které zde zanechávají majitelé vozidel. Dále je to vloupání do sklepních kójí a odcizení jízdních kol ze společných koláren, vloupání do prodejen a novinových stánků. Nedílnou součástí jsou i krádeže v bytech, kdy ve většině případů se jedná o odcizení věcí při návštěvách vrstevníků v bytě hostitele. V případě sídliště u mládeže lze mluvit dále o trestném činu poškození cizí věci § 228 trestního zákoníku, kdy tento trestný čin souvisí především se sprejerstvím a vandalismem, trestném činu neoprávněného užívání cizí věci § 207 trestního zákoníku, kdy tento souvisí převážně s vrstevnickou partou, kdy pachatel se chce vytáhnout s tím, jak umí řídit motorové vozidlo, ve většině případů svých rodičů. Po trestném činu krádeže následují násilné trestné činy, kde převážně dominuje trestný čin loupeže § 173 trestního zákoníku (příloha č. 5). V posledních letech se u tohoto trestného činu zvyšuje agresivita ze strany mladistvého útočníka. V rámci sídliště tomuto trestnému činu nahrává již zmíněná anonymita sídliště, temná zákoutí a různé

průchody mezi domy. Předmětem zájmu jsou především u mládeže mobilní telefony, různé druhy kapesních přehrávačů a finanční hotovost.

Celková kriminalita v policejních statistikách je rozdělena do několika oddílů, kdy jsem zde již zmínil oddíl násilné a majetkové kriminality. Z dalších oddílů (příloha č. 10,11 a 12) lze v rámci kriminality mládeže v sídlišti říci, že mezi další trestné činy patří trestný čin výtržnictví § 358 trestního zákoníku a nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy § 283 trestního zákoníku. Trestný čin nedovolené výroby a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy, též úzce souvisí s vrstevnickými partami mládeže, které vyhledávají volně přístupná a především skrytá místa v rámci sídlištní zástavby. Zde poprvé vyzkoušejí marihuanu a pervitin, popřípadě si na stejném místě v případě již vzniklé závislosti obstarávají drogu. V případě drogové závislosti lze říci, že tato závislost je hlavní příčinou krádeží a loupeží nejen v rámci sídliště, kdy touto cestou si závislé osoby opatřují finanční prostředky na nákup drogy, popřípadě výměnu odcizených věcí za drogu. Z posledních dvou oddílů statistiky celkové kriminality, lze zmínit trestný čin šíření poplašné zprávy § 357 trestního zákoníku, který u mládeže souvisí se školní docházkou, většinou z důvodu písemné práce či zkoušení.

Na závěr této kapitoly bych chtěl zmínit mravnostní trestné činy, kdy ze statistického přehledu celkové kriminality (příloha č. 6) lze zjistit a mohu potvrdit, že těchto trestných činů nejen v rámci sídliště, ale i celkově je velice málo. Osobně jsem se nesetkal s případem, kdy by se nezletilý či mladistvý dopustil mravnostního trestného činu. V tomto oddíle dle statistiky se nejvíce objevuje trestný čin znásilnění (§ 185 trestního zákoníku) a trestný čin pohlavní zneužití (§ 187 trestního zákoníku).

Celková neutěšená situace ve společnosti a nárůst trestné činnosti mladistvých a nezletilých, jejich mnohdy agresivní až brutální jednání bezpochyby přispělo k vytvoření „Zákona o soudnictví ve věcech mládeže č. 218 /2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů, který vstoupil v platnost v roce 2004. Tento zákon upravuje podmínky odpovědnosti mládeže za protiprávní činy uvedené v trestním zákoníku, ukládá opatření za takové protiprávní činy, postup rozhodování a výkon soudnictví ve věcech mládeže.

Právním následkem provinění není trest, ale opatření, které sice zahrnuje komponent újmy (u závažnějších trestných činů), ale jeho hlavní obsah spočívá v aktivním zacházení a působení na dosud napravitelného, mentálně, morálně a sociálně nezralého dospívajícího pachatele.⁹

3. Teorie nejčastějších příčin kriminality mládeže

Na počátku si musíme položit otázku. Co je vlastně kriminalita? Známe několik definic z nichž tato se jeví jako nejvýstižnější: **Kriminalita – je negativní společensko-historický podmíněný jev, souhrn jednání, jehož důsledkem je trestná činnost.**¹⁰ **Jde o souhrn jednání, které trestní právo posuzuje jako trestné činy.**¹¹

Hovoříme-li však o kriminalitě, tak se vždy jedná o delikventní chování. A tím je vždy míněno porušování právních norem určitého státu. Nejde tedy už jen o přestupky proti nepsaným pravidlům společenského soužití, ale o závažnější činy, které jsou definovaným - popisným způsobem proklamovány a sankciovány.¹²

Pro většinu delikventů je typické, že dovedou o svém cíli a jeho dosažitelnosti přijatelně logicky uvažovat, ale nejsou schopni si připustit, jaké může mít následky.¹³

Součástí kriminality je kriminalita mládeže. Jde o negativní sociální jev, který je charakterizován porušováním právního řádu a subjekty představují mladí lidé. Jedná se o závažný společenský problém, kterému by měla být v budoucnu věnována ještě větší pozornost než doposud. Příčiny a podmínky delikvence dětí a mladistvých jsou obdobné jako u dospělých, přesto existují určitá specifika, kterým se budu věnovat v další části své bakalářské práce. Můžeme mluvit o prostředí, ve kterém dítě vyrůstá, tedy o vlivu rodiny a školy, kterou navštěvuje, avšak se ho bezpochyby dotýkají

⁹ ZOUBKOVÁ, I., MOULISOVÁ, M.: Kriminologie a prevence kriminality, Vydavatelství Armex Publishing s.r.o., ISBN 80-86795-05-5, s. 120

¹⁰ HARTL, P.: Psychologický slovník, Jiří Budka, Praha, 1996, ISBN 80-901549-0-5, s. 93

¹¹ ZOUBKOVÁ, I., MOULISOVÁ, M.: Kriminologie a prevence kriminality, Vydavatelství Armex Publishing s.r.o., 2004, ISBN 80-86795-05-5, s. 13

¹² VÁGNEROVÁ, M.: Psychopatologie pro pomáhající profese, vyd. Praha: Vydavatelství Portál, 2000, ISBN 80-7178-496-6, s. 417

¹³ VÁGNEROVÁ, M.: Psychopatologie pro pomáhající profese, vyd. Praha: Vydavatelství Portál, 2000, ISBN 80-7178-496-6, s. 417

problémy společnosti, se kterými se seznamuje i prostřednictvím médií, které ho svým způsobem ovlivňují a formují a bez správného pochopení a zainteresovanosti dospělého na zveřejňovaných skutečnostech, pak média bezpochyby působí špatným směrem.

3.1 Rodina

Rodina je tradičním společenstvím osob, které lze najít v nějaké podobě v každé známé kultuře. V jejím rámci se utvářejí základní charakteristiky našeho duševního života. Rodina přitom slouží jako zprostředkující skupina mezi jedincem a společností.¹⁴

Jedním z hlavních činitelů, kdy selhání umožňuje kriminální chování mládeže a dětí je rodina. Rodina pomáhá utvářet názory a morální kvality každého jedince. Při výchově dětí je třeba v rodině vytvořit harmonický soulad mezi rodiči a také mezi rodiči a dětmi. Děti začnou po určité době napodobovat chování svých rodičů a také si vzorce jejich vzájemného chování osvojí. Proto je vhodné, aby rodiče šli svým dětem příkladem, což je považováno za nejlepší výchovný prostředek. V případě, že rodiče spolu nedokáží hovořit jinak než konfrontačně a agresivně, dojde k tomu, že se tato skutečnost postupem času odrazí na převzatém chování jejich dětí. Za velmi významný je považován způsob rodičovské výchovy. Bylo zjištěno, že v rodinách, kde se vyskytují agresivní či delikventní děti, rodiče:

1. nedokáží poskytnout svému dítěti dostatečný dohled;
2. nedokáží stanovit jasně a důsledně pravidla a cíle;
3. nedokáží projevit nesouhlas s nevhodným chováním, např. s krádežemi, při nichž sami nebyli svědky;
4. vyhnuli se konfrontaci důležitých témat;
5. nedokáží reagovat v krizových situacích jinak než emotivně;

¹⁴ JEDLIČKA, R., KLÍMA, P., KOŤA, J., NĚMEC, J., PILAŘ, J.: Děti a mládež v obtížných životních situacích, Themis, 2004, ISBN 80-7312-038-0, s. 38

6. nedokáží uplatnit pravidla výchovy, protože si prostřednictvím společného prožívání příjemných zkušeností nevybudovali smysluplný vztah se svými dětmi;¹⁵

V praxi se můžeme setkat s několika typy problémově zatížených rodin. Jedním z nich je **rodina nezralá**. Jde o rodinu, kdy dítě přivedou na svět rodiče příliš nezralí a nezkušení. Tato nezralost působí na dítě značně negativně už v počátcích jeho života. Jestliže dojde k „dozrání“ mladé dvojice, která najde „sama sebe“, pak v takovém případě mladí rodiče dokáží vytvořit adekvátní prostředí pro vývoj dítěte. V opačném případě existuje reálné nebezpečí, že tato počáteční nezralost přeroste v hlubokou a trvalou krizi vztahů v rodině a rovněž v krizi elementární péče o dítě.

Dalším typem rodiny je **přetížená rodina**. Takoví rodiče mají často nadprůměrné vzdělání i přesto, se setkáme s tím, že dítě strádá v uspokojování řady svých důležitých potřeb. Důvodem je přetíženost doléhající na matku nebo otce, anebo na oba, což se pak promítá do způsobu soužití a snižuje psychologickou funkčnost rodiny vzhledem k dítěti.¹⁶ Z důvodu přetížení se většinou jedná o dočasnou narušenost rodiny.

Jako další typ problémově zatížené rodiny můžeme označit **rodinu ambiciózní**, kde hlavní problém je v tom, že rodiče jsou nadměrně pohlcováni potřebami, vázoucími se k jejich vlastnímu uplatnění, vzestupu, seberealizaci - na úkor rozvoje osobnosti jejich dětí.¹⁷ Jde o rodiče, kteří své děti zahrnují dárky na úkor absence citových potřeb a potřeb jistoty a stability. Děti z takových rodin jsou často zhýčkané přebytkem, avšak na druhou stranu bývají nespokojené, ale nedovedou vyjádřit co jim vlastně chybí.

Další rodinou o které se zmíníme, se dítě dostává do permanentní zátěže. Jde o **rodinu perfekcionista**. Typické zde je, že rodiče staví své dítě soustavně do situací nátlaku podávat vysoké výkony, vykazovat perfektní výsledky, eventuálně být

¹⁵ TRAIN, A. Nejčastější poruchy chování dětí: Praha: Grada, 2001. 198 s. ISBN 80-7178-503-2 (překlad Dagmar Tomková), s. 48-49

¹⁶ HELUS, Z.: Sociální psychologie pro pedagogy, vyd. Praha: Grada, 2007, ISBN 978-80-247-1168-3, s. 155

¹⁷ HELUS, Z.: Sociální psychologie pro pedagogy, vyd. Praha: Grada, 2007, ISBN 978-80-247-1168-3, s. 156

vždycky lepší než druzí.¹⁸ Závadnost takového rodinného prostředí se stává stále zjevnější a hrozí zde vážné ochromení vývoje a hluboké narušení citového zázemí dítěte.

Mezi další typ problémově zatížené rodiny patří **autoritářská rodina**. Za autoritářskou bývá označována rodina, kde jsou vztahy k dítěti/ mladistvému omezeny na ustavičné přikazování a zakazování, „dirigování“, aniž je přihlíženo k potřebě dítěte také se samostatně rozhodovat a nést zodpovědnost; projevovat svou spontaneitu; být bráno k úvahu se svými názory a zájmy; pociťovat určitou míru osobní autonomie.¹⁹ Tento způsob výchovy v rodině může vést u dítěte/ mladistvého k apatii, rezignaci a nezájmu o cokoli, nebo naopak k nekontrolovaným záchvatům vzteku a agresivitě vůči zdroji autority.

Rozmazlující rodina (protekcionistická). Typická je zde tendence vždycky dítěti vyhovět, dát mu za pravdu, postupovat, jak si ono samo žádá.²⁰ Takové dítě není schopné nést zodpovědnost, přiznat svůj omyl a dát za pravdu druhým, pokud je to nutné.

Rodina nadměrně liberální a improvizující. Narušenost se zde projevuje v tom, že dítě strádá nedostatkem řádu, programu: chybí mu styl soužití; rodiče nejsou s to vytyčovat před dítětem jasné výchovné cíle, zainteresovat je na nich a realizovat spolu s ním cesty k jejich dosažení.²¹

Dítě které žije v tzv. **odkládací rodině** je ohroženo vznikem deprivčního syndromu v důsledku citového strádání. Tyto rodiny projevují často tendenci dítě někomu svěřovat, „odkládat je“, kdykoliv je to jen možné.²²

Poslední problémově zatíženou rodinou o které se zmíníme je **disociovaná rodina**. Pro tento typ je charakteristické, že jsou vážně rozrušeny (disociovány) důležité vztahy, jejichž rozvinutost a spolehlivost je nezbytným předpokladem psychologické

¹⁸ HELUS, Z.: Sociální psychologie pro pedagogy, vyd. Praha: Grada, 2007, ISBN 978-80-247-1168-3, s. 156

¹⁹ HELUS, Z.: Sociální psychologie pro pedagogy, vyd. Praha: Grada, 2007, ISBN 978-80-247-1168-3, s. 157

²⁰ HELUS, Z.: Sociální psychologie pro pedagogy, vyd. Praha: Grada, 2007, ISBN 978-80-247-1168-3, s. 158

²¹ HELUS, Z.: Sociální psychologie pro pedagogy, vyd. Praha: Grada, 2007, ISBN 978-80-247-1168-3, s. 159

²² HELUS, Z.: Sociální psychologie pro pedagogy, vyd. Praha: Grada, 2007, ISBN 978-80-247-1168-3, s. 160

funkčnosti rodinného prostředí.²³ Tím rozumíme vnější vztahy v rodině. V takovém případě může jít o izolovanost rodiny od vnějšího prostředí nebo naopak její konfliktnost ve styku s ním. Nebo mohou být narušeny vnitřní vztahy v rodině. Zde se setkáváme s oslabením vzájemných kontaktů a izolovaností jednotlivých členů rodiny od druhých a také s konflikty mezi jejími členy.

Z toho vyplývá, jak je právě důležité zvolit vhodný výchovný styl. Za ideální výchovný styl je považován přístup vřelý a středně omezující. V praxi to znamená, že dětem se dostává dostatek lásky, zájmu a pozornost, ale zároveň v rodině panuje řád a předvídatelné prostředí. Jak již bylo řečeno, velmi důležité je pro dítě rodinné prostředí, ve kterém vyrůstá. To znamená, že dobře prožité první roky života nejsou všechno, ale představují pro dítě dobrý životní start. Právě pozitivní výchovné styly napomáhají plné aktualizaci potencialit rozvoje osobnosti. Takový jedinec se učí seberealizaci, je schopen samostatně vytyčit cíl a plánovat budoucnost. Právě zvolenou vhodnou výchovou je přesvědčen o hodnotě mezilidských vztahů a je u něho upevňováno a rozvíjeno zdravé sebevědomí. Myslím si tedy, že není pochyb, že vyrůstá-li dítě v přívětivém, pečujícím a láskyplném prostředí úplné rodiny, znamená to pro něho dobrý základ do života (dobrou devizu do života) ze kterého může bohatě profitovat, stejně jako ze své rodiny, která mu zůstává oporou i ve vyšším věku.

Lze tedy s určitostí konstatovat, že opačně na dítě působí rozpory v rodině a ještě hůře její rozpad. V důsledku toho se totiž snižuje rodičovský dohled nad výchovou a jsou vytvořeny vhodné podmínky pro působení škodlivých vlivů na dosud ne zcela zformovanou osobnost dospívajícího dítěte. Často se setkáváme s delikventně jednajícím mladistvým, který vychází z chladného rodinného prostředí s minimem citu a rodičovského zájmu. Tito rodiče bývají ve vztahu ke svým dětem pasivní či odmítaví a nezainteresovaní na potřebách dítěte. Mnohdy neřešitelné problémy přináší do rodiny i nestabilní ekonomická situace a celkové klima v současné společnosti. Sami rodiče se dostávají do problémů, které neumějí řešit a poradit si s nimi, někteří aby pro rodinu zajistili dostatek finančních prostředků mají dvě zaměstnání a na děti jim nezbývá čas

²³ HELUS, Z.: Sociální psychologie pro pedagogy, vyd. Praha: Grada, 2007, ISBN 978-80-247-1168-3, s. 160

a síla řešit s nimi jejich problémy a zainteresovat je vhodným způsobem na chodu rodiny.

Rodina má bezpochyby také na vývoj jedince relativně nejdelší vliv. Uplatňuje se zde citová složka, která členy rodiny navzájem spojuje. Zde se také každý jedinec právě setkává s konfliktními situacemi a učí se je různými způsoby řešit. Je pochopitelné, že za relativně dlouhé období v lidském životě působí osobní příklad každého člena rodiny jako vzor, a že si každý odnáší určitá specifika, té které rodiny, do svého dalšího života. Jaká jsou to specifika a předpoklady pro celkový rozvoj osobnosti a vytváření charakterových vlastností, jestli pro další život dítěte pozitivní či negativní ukáže až čas.

3.2 Škola

Jak již bylo řečeno, s postupným vývojem a růstem dítěte se snižuje výlučné postavení rodiny. Na funkci výchovy a vzdělání působí vedle rodiny i další instituce, zejména škola. Ta prostupuje celým životem mladého člověka. Školu zde budeme chápat jako instituci. Školu zde budeme chápat jako instituci pro řízenou socializaci především dětí a mládeže, s důrazem na vzdělání. Znamená to, že systematicky uvádí děti a mládež do sociokulturního světa tak, aby se v něm orientovali a rozvíjely, aby jeho poznatkové soustavy, hodnoty a normy přijaly za své, aby svým věděním a dovednostmi se v něm dokázaly uplatnit a svým uplatněním napomáhaly jeho reprodukci.²⁴

V současné době se převážně hovoří o následujících funkcích školy:

- funkce výchovná
- funkce vzdělávací
- funkce kvalifikační
- funkce integrační
- funkce selektivní

²⁴ HELUS, Z.: Sociální psychologie pro pedagogy, vyd. Praha: Grada, 2007, ISBN 978-80-247-1168-3, s. 185

k nimž lze přidružit některé funkce speciální, které tvoří:

- funkce ochranná
- funkce resocializační²⁵

Děti tráví ve škole podstatnou část svého času. Právě proto patří škola mezi jeden ze sociálních organismů odpovědných za socializaci mládeže. Preventivní programy sledují, aby škola vybavovala žáky schopností prosociálního chování a v tomto směru alespoň z části kompenzovala nedostatky v rodinné výchově.²⁶

Připravenost dítěte na školu může znevýhodnit předchozí výchova v rodině. Výchova, která od dítěte nic nevyžaduje a na druhé straně příliš poskytuje (výchova rozmazlující a protekční) brzdí osamostatňování dítěte a negativně ovlivňuje adaptaci ve společnosti vrstevníků.²⁷

Úkolem školy je nejen předat dětem další vědomosti, ale také výchova dětí k odpovědnosti za sebe sama a pocitu sounáležitosti s lidským společenstvím. Škola by tedy neměla být pouze zprostředkovatelem kvalifikace, ale je nutné děti vychovávat k občanské angažovanosti. Vždy je však nutná spolupráce s rodinou. Skloubit zájmy společnosti, rodiny a školy nemusí být vždy snadné. Setkáváme se s rodinami, které mají jiné hodnotové preference, a proto se školou odmítají spolupracovat. Dobře fungující vztahy mezi rodinou a školou mohou leckdy předejít problémům dětí. V případě problémových žáků se škola snaží najít pozitivní alternativy i cesty, jak jim pomoci. Zároveň využívá a spolupracuje i s jinými organizacemi zabývajícími se výchovou a správným růstem dětí. Jedná se o pedagogicko psychologické poradny, zájmové organizace a spolupráce je i se zdravotnickými zařízeními.

Základním nástrojem prevence v resortu školství je Minimální preventivní program. Škola zmapuje situaci ve škole a v jejím okolí, informací od rodičů a žáků. Dále si stanoví cíle, které vyplývají ze zmapované situace. Na základě těchto cílů

²⁵ HAVLÍK, R., KOŘA, J.: Sociologie výchovy a školy, vyd. Portál, 2002, ISBN 978-80-7367-327-7, s. 98

²⁶ ZAPLETAL, J., Prevence kriminality, 2. vyd. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2005, ISBN 80-7251-200-5, s. 15

²⁷ ZOUBKOVÁ, I., NIKL, J., ČERNÍKOVÁ, V.: Kriminalita Mládeže, Praha 2001. Vydavatelství PA ČR, ISBN 8072510703, s. 37

je vypracován minimální preventivní plán, ve kterém jsou konkrétně uvedeny účelné postupy, opatření a aktivity, kterými chce škola výše stanovených cílů dosáhnout.

Škola však může rovněž představovat i rizikový faktor. Vyšším rizikem v sociálním selhání jsou ohroženy děti, které ve škole špatně prospívají, mají vyšší potenciál agresivity, a které jsou součástí určité subkultury napojené na potenciálně asociální vlivy. Právě reakce školy na zjištěné asociální chování dítěte může bránit či napomáhat vývoji směrem ke kriminalitě. To jakým způsobem škola reaguje na zjištěné asociální chování dítěte a jakým způsobem udílí sankce je pro děti jasným signálem o tom, jak škola dbá důstojnosti jednotlivce, která „pravidla hry“ opravdu platí a která jsou deklarována, do jaké míry jsou opravdu dodržována, zda se všem „měří stejným metrem“.²⁸

Na dítě však nepůsobí jenom obsah školní výuky, ale též společnost dalších dětí, učitelům profesorů, vychovatelů i mistrů odborného výcviku. Žáci jsou poprvé s neznámými dospělými a ti by jim měli předat nejen své dovednosti, ale vštípit jim také lásku ke svému povolání, být jim vzorem nejen svou profesionálností, ale i osobní poctivostí a svědomitostí. Bohužel tomu tak nebývá. Mladý člověk má smysl pro spravedlnost a pravdu, nemá rád a těžko se smiřuje, když slova dospělých se rozcházejí s jejich praktickým chováním. Cítí se však vůči nim bezmocní, protože jsou ve srovnání s nimi silnější a nedotknutelnější. Takovéto „vzory“ pak svádí k napodobování a jejich chování a postoje mohou být proto poznamenány lhostejností, negativismem, sklonem k různým demonstrativním reakcím.

V pubertě se obvykle všechny povahové rysy a odchylky v chování zvýrazňují. Dochází ke konfliktům s rodiči, se spolužáky, s vychovateli. Tito jedinci nadhodnocují pocit kamarádství, chtějí vyniknout nad okolí, upozorňují na sebe. Tak vznikají i různé poruchy chování, jako lži, krádeže, opuštění domova a záškoláctví, sebepoškozování, sebevraždy, zneužívání alkoholu a ostatních drog, delikventní jednání apod.²⁹

Bohužel vliv školy a autorita učitelů v posledních letech, právě bez spolupráce rodiny, nemá požadovaný účinek. Mnohdy právě rodiče nechťejí připustit agresivní,

²⁸ MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A.: Mládež a delikvence. Praha: Portál, 1998. 335 s. ISBN 80-7178-226-2, s. 79

²⁹ ZOUBKOVÁ, I., NIKL, J., ČERNÍKOVÁ V.: Kriminalita Mládeže, Praha 2001. Vydavatelství PA ČR, ISBN 8072510703, s. 37

popřípadě možné protizákonné jednání svého dítěte a místo toho, aby se snažili situaci řešit i s výchovným účinkem pro dítě, činí opak. Za každou cenu se snaží své dítě očistit, učitelům vyhrožují a ohánějí se právníky. Autorita učitelů automaticky klesá, avšak mnohdy se nepřijatelná a negativní opatření ze strany rodičů zasáhnout, obrací proti nim. Děti, jak jsem již řekl, hledají autority a mnohdy se za jednání svých rodičů stydí, neváží si jich a nestojí ani o to, aby pro ně podstupovali všechna to dění. Zjišťují, že rodiče nechtějí slyšet, jak je to s nimi, kde je pravda a místo, aby s dětmi vše probrali a řešili, tak kategoricky odmítají slyšet skutečnou pravdu. To potvrzuje i řada případů, které končí i na policii. Již ze samotného chování a přístupu rodičů k řešení problémů se dá usuzovat, kdy to bude pouze jedno pochybení řešené případně s orgány činnými v trestním řízení a kdy budou tato pochybení pokračovat.

3.3. Vliv vrstevnické skupiny

V období dospívání se jedinec postupně vymaňuje ze závislosti na rodině. Rodina, která neplní svojí funkci, představuje pro dítě vždy neřešitelný problém, který bývá často řešen únikem. Většina z těchto dětí se stává členy nejrůznějších part a kriminálně rizikových skupin. Mají potřebu realizovat své zájmy a sklony v partě, kde se jim dostává pocitu, že jsou v očích druhých potřebné, zralé, respektované, oblíbené a uznávané. Nároky na konformitu jsou ve vrstevnické skupině mládeže obvykle vyšší než ve všech jiných skupinách. Zahrnují nejen způsob vyjadřování, ale i úpravu zevnějšku, druh preferované hudby, způsob chování k opačnému pohlaví, postoj ke škole, případně k práci, k rodičům, k penězům, k sexualitě, ke kouření, k drogám, k alkoholu atd.³⁰ U takových jedinců můžeme pozorovat rozpor mezi jejich předčasnou tělesnou vyspělostí a mentální zralostí.

Pro děti vyrůstající v rodině, která jim poskytuje přiměřenou míru podpory a zároveň jim vytyčuje meze dovoleného chování je vrstevnická skupina méně důležitá než pro rizikovou mládež z disfunkčních rodin. Skupina je pro jedince přitažlivá v míře, v jaké uspokojuje jeho potřeby a uspokojuje-li je v dostatečné míře, stává se zdrojem odměn a eo ipso (právě proto) také zdrojem fixace jedince na skupinu. V takovém

³⁰ MATOUŠEK O., KROFTOVÁ, A.: Mládež a delikvence. Praha: Portál, 1998. 335 s. ISBN 80-7178-226-2, s. 85

případě se členská skupina stává pro jedince pozitivně referenční, resp. „pozitivně vztažnou“.³¹ U dětí s nízkou podporou rodiny je daleko silnější potřeba kladného přijetí vrstevnickou skupinou. Adolescent, který se cítí přehlížen či zanedbáván se může snažit připoutat pozornost delikventním chováním.

Delikty, které jsou páčány partou, se následně vyznačují opakovanou trestnou činností – recidivou. Tato následně může přerůst do staršího i dospělého věku jedinců, kdy se ještě dále rozvíjí. K takovým kriminálním a negativním projevům delikventní party patří majetková trestná činnost, vandalismus, výtržnictví, násilí, terorizování, abúzus alkoholu, konzumace drog. V partě slábnou morální a společenské zábrany, zčásti zbavuje jedince osobní odpovědnosti a zlehčuje jeho vinu a oceňuje násilné a trestné činy.

Některé party jsou ke své kriminální činnosti přivedeny nedostatkem prostředků, které si začnou opatřovat drobnými krádežemi, jiné k ní vede nuda. Proto je nutné vhodně vyplnit volný čas mladistvých. Právě to jakým způsobem je organizován volný čas dětí a mladistvých významně ovlivňuje prekriminalitu³² a kriminalitu mládeže. Adolescenti preferují pasivní formu odpočinku či jednoduchou zábavu nebo krátkodobé intenzivní prožitky, které nevyžadují systematický trénink a přípravu.

Trestná činnost, kterou páchají mladiství je prováděna v různých početných skupinách, které jsou již vytvořené, někdy vznikají nahodile např. v místě bydliště či škole. V současné době nejsou tyto party zaměřené jen na jedno místo – čtvrť, jejich pole působnosti je mimo okruh lokality svého bydliště.

Vzhledem ke kriminalitě mohou vznikat stabilní a integrované skupiny, kde obvykle jsou delikventní normy akceptovány i dospělými, kde dospělí mohou sloužit i jako učitelé mládeže (u nás např. gangy kapsářů). Naopak neintegrované a nestabilní skupiny jsou obvykle silně násilnické. Tyto vzbuzují velké obavy u občanů (někdy se mluví o subkultuře násilí). I spory uvnitř těchto skupin se řeší násilím. Skupina vysoce hodnotí nošení zbraní a agresivní vystupování. Někdy se ještě vydělují skupiny

³¹ NAKONEČNÝ, M.: Sociální psychologie, vyd. Academia, nakladatelství Akademie věd České republiky, 2004, ISBN 80-200-0690-7, s. 217

³² Prekriminalita – (část delikvence) je činnost, které se dopouštějí osoby před dosažením trestní odpovědnosti a která, pokud by ji spáchaly osoby starší, by byla považována za trestný čin.

pokoutní, které jsou složeny z těch, kteří neuspěli ani dle měřítek společnosti, ani dle měřítek „stabilních“ delikventních skupin. Jsou to vlastně outsideři, ale tím, že se spojují do skupiny se navzájem posilují. Typické je pro ně holdování alkoholu, drogám, sexuální promiskuitě, žebrání, drobné krádeže, prodej drog apod. Někdy se mluví o těchto skupinách jako o drogové subkultuře.³³

Kazuistika č. 1

Mladistvému Z. V. je v současné době necelých 18 let a pochází z úplné rodiny. Otec je technický pracovník, matka administrativní pracovnice. Má mladšího sourozence. Společně s rodiči a bratrem bydlí v panelovém domě na sídlišti Máj v Českých Budějovicích.

Je studentem 3 ročníku SOU stavební, v třídním kolektivu je oblíbený, žák průměrný. Svůj volný čas tráví na uvedeném sídlišti s partou kamarádů – vrstevníků, kdy nejvíce preferuje kamaráda J. V., který bydlí v jiné ulici na sídl. Máj v Českých Budějovicích a chodí spolu do stejné školy. Mladistvý J. V. bydlí v současné době na sídlišti Máj v panelovém domě v bytě se svojí matkou a mladšími dvěma sourozenci, kdy matka je v současné době bez zaměstnání. V bytě s nimi bydlí přítel matky, který si s mladistvým J.V. nerozumí a ignoruje její.

Před třemi lety Z.V. jako nezletilý se vloupal na sídlišti po překonání skleněné výplně okna do školní jídelny, kde z kanceláře vedoucí jídelny po vypáčení dveří odcizil z počítače hard disk, který následně prodal do bazaru výpočetní techniky. Věc vzhledem k věku pachatele byla odložena. Rodiče vyhledali pomoc v psychologické poradně a po několika návštěvách se rodičům zdálo, že již k nápravě syna došlo, který se jak ve škole tak i doma choval v nastavených normách.

V roce 2008 Z.V. při toulce sídlištěm se svými kamarády J. V. a P. V. (stejný ročník narození, spolužák ze základní školy) zašli zakouřit do podzemních garáží jednoho z domů na sídlišti, u jedné garáže si povšimli, že lze prolézt v její horní části do vnitřního prostoru garáže. Této situace využil Z. V., kdy prolezl do garáže, otevřel dveře od garáže a odcizili zde sportovní věci (brusle, hokejky, in-line brusle), kdy Z. V. a J. V.

³³ ZOUBKOVÁ, I., NIKL, J., ČERNÍKOVÁ, V.: Kriminalita Mládeže, Praha 2001. Vydavatelství PA ČR, ISBN 8072510703, s. 38

zde byly opakovaně ještě s dalšími dvěma kamarády, které znaly ze základní školy. Sportovní věci byly Z. V. a J. V. prodány do bazaru, peníze za sportovní potřeby rozdělily mezi své kamarády. Za sportovní potřeby dostaly v bazaru částku ve výši 4.000,-Kč, způsobená škoda odcizením byla ve výši 120.000,-Kč.

Věc byla šetřena Policií ČR, kdy až na P. V. všechny osoby na začátku vyšetřování vypovídaly úplně shodně, v rámci vyšetřování uvedli, že se takto domluvili všichni již na začátku, kdyby došlo k tomu, že budou muset vypovídat na Policii s tím, že odnesli nepatrný zlomek sportovního zboží.

3.4 Alkoholismus

„Alkoholismus je většinou chápán jako nadměrné či pravidelné pití alkoholu, spojené s nebezpečím získání návykového chování“.³⁴ Ke konzumaci alkoholu je česká společnost příliš tolerantní. Jak se ukazuje ani zákonná hranice 18 let věku není pro jeho konzumaci žádnou významnou bariérou. Alkoholismus má nepříznivý dopad jak na jedince, rodinu i celou společnost. V naší republice přibývá trestných činů spáchaných pod vlivem alkoholu či jiných návykových látek.

Vývoj závislosti na alkoholu:

- 1. Počáteční stádium.** Člověk užívá alkohol k potlačení nepříjemných stavů, dosažení dobré nálady, nebo je jeho chování projevem sociální konformity (pití v zaměstnání). Postupně se zvyšuje frekvence pití a stoupají dávky alkoholu.
- 2. Stadium prodromální, varovné.** V důsledku zvýšené konzumace stoupá tolerance k alkoholu, člověk si na něj zvyká a pije stále víc. Nad svým pitím ztrácí kontrolu, často se opije. Varovným znamením je tendence pít sám, případně tajně.
- 3. Stadium kritické.** Konzumace a s ní související tolerance k alkoholu stále roste. Začínají se projevovat alkoholické amnézie, člověk si nepamatuje, co v opilosti udělal.

³⁴ BARTLOVÁ, S.: Sociální patologie, Institut pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví v Brně, 1998, ISBN 80-7013, str. 20

- 4. Stadium terminální.** Dochází k obratu, tolerance k alkoholu se začíná snižovat. Alkoholik se rychleji opije, ale bez alkoholu nevydrží. Pije prakticky nepřetržitě, první dávku si dává hned ráno.³⁵

3.4.1 Trestná činnost páchaná v souvislosti s alkoholem

Negativní působení alkoholu na chování člověka se často dostává do fáze, kdy již překračuje společenskou hranici tolerance a přivádí člověka až k trestné činnosti, a to nejen nedbalostního charakteru, ale často i k úmyslné trestné činnosti, zejména násilné či mravnostní.

Trestná činnost související s alkoholem se soustřeďuje na určité okruhy činů, které lze charakterizovat takto:

- **Trestné činy související s nedovolenou výrobou či konzumací alkoholu** (výroba alkoholu bez povolení, jeho podávání mládeži, řidičům apod.)
- **Trestné činy, u nichž se výrazně projevuje vliv alkoholu na potlačení morálních a sociálních zábran**, případně účinek iniciační (násilná, mravnostní a trestná činnost v dopravě).³⁶

V případě mladistvých pachatelů se vliv alkoholu převážně objevuje u trestného činu loupeže (§ 173 tr. zákoníku), poškození cizí věci (§ 228 tr. zákoníku) a výtržnictví (§ 358 tr. zákoníku).

Vzhledem ke stoupající tendenci spotřeby alkoholu je nutné preventivní programy zaměřit na rizikové faktory a rizikové skupiny s cílem zajistit včasnou identifikaci a včasnou a vhodnou intervenci.

Kazuistika č. 2

Mladistvému J.T. je v současné době necelých 18 let. Pochází z úplné rodiny, rodina v současné době prochází menší finanční krizí (nákup nového vozidla, splacení leasingu). Otec má v posledních dvou letech dvě zaměstnání jako kuchař v restauracích,

³⁵ VÁGNEROVÁ, M.: Psychopatologie pro pomáhající profese. vyd. Praha: Vydavatelství Portál, 2000, ISBN 80-7178-496-6, s. 291

³⁶ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., a KOL., Kriminologie, Aspi Publishing s.r.o., Vydání druhé, přepracované, Praha, 2004, ISBN 80-7357-026-2, str. 358-359

matka je administrativní pracovnice v obchodním domě. Otec a matka odchází do zaměstnání kolem 08,00 hod. ranní, kdy matka se vrací kolem 17,00 hod. a otec ve večerních hodinách. J. T. dokončil 9letou základní školu, poté nastoupil do 2 škol – SOU, kdy vždy po I. Pololetí školu opustil, v současné době není nikde zaměstnán, příležitostně je zaměstnán jako brigádník – podavač. J. T. má mladšího sourozence, sestru.

Svůj volný čas tráví v rámci sídliště, zde má spoustu kamarádů a jednou za týden se parta několika vrstevníků – kamarádů sejde na odlehlém místě, předtím mezi sebou vyberou peníze a tyto utratí za cigarety a tvrdý alkohol. Při jednom z těchto alkoholových setkání J. T. odešel v podnapilém stavu do místa trvalého bydliště. Šel společně ještě se svými dvěma kamarády a cestou kolem zaparkovaných vozidel ho napadlo, že by mohl nějaká vozidla poškodit. Vozidla poškodil tak, že ranou pěsti ulomil zrcátko, což následně učinil u dvou zaparkovaných vozidel.

Věc byla po oznámení poškozených šetřena Policií ČR, kdy J. T. se ke svému protiprávnímu jednání doznal, svého jednání litoval a uvedl, že způsobenou škodu nahradí. Dále uvedl, že vozidla poškodil, jelikož byl naštvaný, protože se pohádal se svojí přítelkyní a že vypil cca ½ litru tvrdého alkoholu a byl opilý.

3.5 Drogová závislost

„Termínem drogová závislost rozumíme nezvladatelná, neodolatelná touha po opakovaném brání drogy, tendence ke zvyšování dávek, existence psychické či fyzické závislosti na určité droze a negativní důsledky pro jedince i společnost“.³⁷

Droga je přírodní nebo syntetická látka, která splňuje dva základní požadavky :

- Ovlivňuje prožívání reality
- Může vyvolat závislost

Podle účinku se drogy dělí do několika skupin :

- Opiáty (heroin, morfin, opium, kodein)
- Stimulační drogy (kokain, pervitin, extáze)

³⁷ BARTLOVÁ, S.: Sociální patologie, Institut pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví v Brně, 1998. 53 s., ISBN 80-7013, s. 26

- Těkavé látky (toulén, aceton, benzínové výpary, plyn do zapalovačů, rajský plyn)
- Halucinogeny (LSD, houbičky)
- Konopí (marihuana, hašiš)³⁸

Primární impuls k experimentování s drogou může vycházet z nudy, zvědavosti, touhy po něčem neobvyklém, vzrušujícím a, pokud možno, tabuizovaném, protože v této oblasti lze dokázat svou nezávislost na autoritách.³⁹

V 90. letech 20. století u nás došlo k nárůstu užívání jak měkkých tak i tvrdých drog. Drogová závislost má v první řadě sociální aspekt. Často vede k trestné činnosti. Pravděpodobnost nezákonného jednání souvisí s finanční náročností drogové závislosti, změnou osobnosti a hodnotového systému. Takový člověk ztrácí zábrany, snižuje se jeho schopnost sebeovládání a stává se egocentrickým.

V druhé řadě má drogová závislost i zdravotní aspekt. Zvyšuje se procento předčasné úmrtnosti a narůstá AIDS. Existují tři možná východiska z každé drogové závislosti. Jedná se o abstinenci, psychózu a sebevraždu.

Proto má kromě léčby důležité místo i prevence. Ať už primární, kdy se snažíme šířit informace o nepříznivém účinku drog. Tak sekundární spočívající ve vyhledávání závislých lidí a jejich léčbě. A terciální prevence, kterou se snažíme snížit negativní důsledky drogové závislosti. Jde o určitou sociální pomoc těmto lidem čímž se snižuje riziko kriminalizace.

3.5.1 Trestná činnost páchaná v souvislosti s nealkoholovou toxikomanií.

Negativní důsledky nealkoholové toxikomanie se promítají v trestněprávní rovině do několika oblastí a týkají se zhruba **čtyř skupin trestných činů**. Jsou to:

- Trestné činy, jejichž cílem je vytvořit nabídku drog (nedovolená výroba a obchod či poptávku po drogách).
- Trestné činy páchané pod vlivem drog (nejčastěji trestné činy proti majetku, proti svobodě a lidské důstojnosti, proti životu a zdraví).

³⁸ PTÁČKOVÁ, L., VANĚČEK, M.: Malá policejní akademie, OŘP Č. Budějovice a NPC Praha

³⁹ VÁGNEROVÁ, M.: Psychopatologie pro pomáhající profese. vyd. Praha: Vydavatelství Portál, 2000, ISBN 80-7178-496-6, s. 299

- Trestné činy zaměřené na získání drog v souvislosti s jejich abúzem (nejčastěji trestné činy proti majetku).
- Trestné činy páchané na drogově závislých (nejčastěji trestné činy proti svobodě a lidské důstojnosti).

Především jde o skupinu trestných činů, jejichž cílem je vytvořit nabídku, příp. zvýšit poptávku po nich.⁴⁰

Příčinu alkoholové a nealkoholové toxikomanie je také třeba hledat v současném stavu společnosti. Základ lze spatřovat ve vývoji dnešní rodiny. Další příčinou, kterou děti uvádějí je nuda, tedy malé možnosti někde se jen tak zapojit a něco si zahrát. Děti si v současnosti neumějí hrát a chybí jim komunikovat mezi sebou a učit se rozhodovat a nebát se rozhodovat. V současné době za ně rozhodují dospělí, jsou zvyklí a čekají, jaké dostanou pokyny. Některé děti mají zase spousty zájmů, mají pouze povinnosti a nemají chvíli pro sebe, jsou unavené a otrávené. To vše se pak projevuje na jejich chování a mnohdy se dostávají pak na scestí a dopouštějí se protizákonného jednání. Vliv sehrávají i stressové situace, problémy ve škole, další je i dialog mezi generacemi, který se zpravidla omezuje pouze na zákazy a příkazy.

Je to mnohdy alkohol a drogy, jejichž užíváním a následnými účinky řeší své problémy. Říká se, že kdo si v mládí hraje, umí se jako dospělý vyrovnat s problémy života. Je tedy třeba hledat kompromisy a děti nepřetěžovat, avšak se jim věnovat a nenásilně vytvářet tvůrčí prostředí pro hry

Kazuistika č. 3

M. K. bylo před pěti lety 16 let. Pochází z úplné rodiny, kdy otec je podnikatel v oboru služeb a matka byla v domácnosti. Mladší bratr byl žákem základní školy. M. K. v této době navštěvoval SOU, kde docházku do školy měl nepravidelnou a po ukončení I. ročníku přestal školu úplně navštěvovat. Na základě této skutečnosti, začal pracovat se svým otcem.

⁴⁰ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., a KOL., Kriminologie, Aspi Publishing s.r.o., Vydání druhé, přepracované, Praha, 2004, ISBN 80-7357-026-2, s. 369

Ve volném čase se M. K. pohyboval po sídlišti se svými vrstevníky, vždy si našel partu. Většina členů této party též nenavštěvoval žádné školní zařízení a svůj čas trávili posedáváním po sídlišti. V té době tato parta vyzkoušela marihuanu a následně pervitin. Vzhledem k získané závislosti, potřebovali čím dál více finančních prostředků na získání drogy a situaci začali řešit drobnými krádežemi v obchodech. Mezi partou došlo k určité rozepři, kdy tuto partu M. K. opustil. Do zaměstnání ke svému otci přestal docházet, vymlouval se na zdravotní problémy. Závislost na droze byla stále větší a finančních prostředků čím dál méně. Tuto situaci vyřešil tak, že již nekradl v obchodech, ale prováděl vloupání do motorových vozidel v rámci sídliště kde bydlel. Na základě šetření ze strany Policie ČR došlo k ustanovení osoby M. K., kdy Okresní soud rozhodl o umístění do výchovného ústavu. Rodina ho psychicky i materiálně podporovala a M. K. se po dvou letech vrátil domů k rodičům.

Asi po měsíci po návratu, kdy opět začal pracovat ve firmě svého otce, opět propadl závislosti na droze, kdy finanční situaci řešil opětovně krádežemi věcí z motorových vozidel. Ve věci bylo ze strany Policie ČR prováděno šetření, kde bylo prokázáno M. K. vloupání do 42 motorových vozidel, ze způsobenou škodou 123.540,- Kč, kdy on sám uvedl, že za prodej odcizených věcí v bazarech a barech dostal částku kolem 10.000,-Kč, všechny peníze utratil za nákup drogy. M. K. byl za své jednání odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání dvou let nepodmíněně.

4. Tématický rozhovor

V každé odborné publikaci, která se zabývá problémem kriminality mládeže, ale i celkovou kriminalitou je uvedeno nepřehledné množství informací o příčinách a vzniku kriminality. Domnívám se, že ke zpracovávanému tématu bude přínosem a bude hodně zajímavé mluvit s osobou, která má k tématu velice blízko. O rozhovor jsem požádal matku delikventa, kdy s touto jsme se společně domluvili, že v rozhovoru užije jiná jména se souhlasem této ženy rozhovor zde uvádím. Jedná se o formu strukturovaného rozhovoru.

Otázka: Co by jste řekla o Vás a Vaší rodině?

Odpověď: Jmenuji se Jana Černá. Jsem vdaná 33 let. Mám 32–ti letou dceru Elišku a 26-ti letého syna Petra. Já i manžel jsme po ukončení studií celou dobu zaměstnaní, rozhodně nejsme rodiče, kteří by dětem dávali do života špatný příklad. Myslela jsem si, že náš rodinný život bude probíhat celkem klidně, právě proto, že jsme taková normální rodina. Dcera vyrůstala bez problémů.

Otázka: Kde vidíte začátek problémů se synem?

Odpověď: Syn Petr v 6-ti letech onemocněl. Lékaři mu zjistili, že má rozpad kyčlí a rok ležel v posteli s nožičkami na závaží, samozřejmě nemohl ani nastoupit do 1. třídy ZŠ. Po roce ležení dostal Petr na rok a půl strojek na nohy. Děti se mu posmívaly, měl velké problémy se s tím vyrovnat. Tady možná byla trochu chyba, že jsme se mu snažili splnit každé přání a vlastně bez jeho přičinění, takže si zvykl, že o co si řekl, měl. Z druhé strany nevím, jak by se chovali jiní rodiče, kdyby byli v naší situaci. Všichni kamarádi začali sportovat, ale on ze zdravotních důvodů nemohl. Stalo se z něj dítě sídliště, což nebylo jediné dítě, ale bohužel má sklony k zvláštním typům lidí, zejména k těm špatným. Protože asi v roce 1989 jsem začala vnímat z médií, že se rozrůstá drogová závislost mladých lidí, začala jsem doma s osvětou, hlavně u syna, četla jsem mu články, viděl i filmy, kam až může člověk padnout, a bláhově jsem si myslela, že tohle moji rodinu nemůže nikdy potkat.

Otázka: Kdy jste si s manželem uvědomili, že situace je vážná a potřebujete pomoc?

Odpověď: Když bylo synovi asi 12 let, začal mít problémy ve škole, nejen s učením, ale i s docházkou. Když jsme začali pátrat, co se děje, zjistili jsme, že kouří marihuanu. Bylo to pro nás nepochopitelné a z počátku jsme si to asi ani nechtěli přiznat, že by mohl nastat takový problém. Když se nám občas ztratily peníze, nebo syn prodal třeba svoje oblečení, boty, elektroniku, tak jsme si s hrůzou uvědomili, že je zle. To bylo Petrovi 14 let.

Otázka: Vyhledali jste něčí pomoc?

Odpověď: Vyhledala jsem pomoc psychologa, specializovaného na závislosti (alkohol, drogy, léky). Po jednom sezení mě pan doktor ukolébal, že syn je jen zvědavý a chce to vyzkoušet, ale že z něj nikdy nebude člověk závislý na drogách. Víceméně marihuanu neviděl jako nebezpečí. Doporučil nám dětskou psycholožku, ke které jsme docházeli se synem rok, návštěvy ukončila s tím, že syn už ví, jakou cestou se má dát (podle paní doktorky dobrou), a opět mě trochu zklidnila.

Otázka: Skončily poté Vaše problémy se synem?

Odpověď: Syn nastoupil do učení na seřizovače CNC strojů, což ho očividně nezaujalo a problémy se začaly objevovat znovu a navíc se stupňovaly. Zase začalo záškoláctví, při odchodu z domova nikdy nedodržel čas, na kterém jsme se domluvili, někdy nepřišel celou noc. Pak nastaly i situace, kdy jsme o něm nevěděli třeba 3 dny i více, prochodili jsme spoustu nocí a hledali syna na všech možných místech. Nakonec jsme se s manželem dohodli, že syna umístíme do Prahy do léčebny nezletilých, to bylo Petrovi 16 let. Po ukončení léčby, jsem s ním začala docházet do K-centra. Tam pomohli hlavně mě, protože jsem se naučila v sobě potlačit pocit viny, který mě vážně ubíjel. Zaměřila jsem se hlavně na své zdraví a v hlavě jsem si to prostě uspořádala. Myslím, že díky K-centru jsem neskončila na psychiatrii. Chvillemi se zdálo, že bude už se synem lépe, ale život se nám změnil v houpačku. Když už to vypadalo, že je dobře, opět se Petr vytratil z domova a šlo to dál.

Otázka : Ovlivnila situace s Vaším synem i Váš vztah s manželem?

Odpověď: Ano, v té době se začalo i naše manželství trochu komplikovat, protože pak nastanou situace, kdy začnete obviňovat jeden druhého, co kdo udělal, nebo neudělal. Je to dost složitá a nepříjemná situace. Ale i přes to jsme se nakonec přenesli a dodnes nevíme, kde se opravdu stala chyba.

Otázka: Jaký byl další osud Vašeho syna?

Odpověď: Ze strojírenského učiliště přešel do učení na kuchaře a číšníka, které s velkými problémy ukončil, ale „pouze“ s výučním listem na kuchaře. Aby toho nebylo málo, začal syn díky drogám krást, takže byl také už odsouzen. Ve chvílích, kdy byla s Petrem možná domluva, jsme se snažili mluvit s ním o tom, proč to všechno začalo. Řekl, že to není naše vina, že se prostě nudil, a pak už není cesty zpátky. Z letité zkušenosti vím, že nepomohou ani domluvy po dobrém a už vůbec ne po zlém, alespoň v případě našeho syna. Pokud si to ten závislý člověk nesrovná v hlavě, myslím, že nikdo nic nezmuže. Bohužel můj syn stále pokračuje ve svém životě, jeho chování se zatím nezměnilo a nadále pokračuje v trestné činnosti.

Otázka: Co říci závěrem (poučení, radu ostatním rodičům)?

Odpověď: Na závěr bych chtěla říct, že nesouhlasím s lidmi, kteří tvrdí, že marihuana je neškodná měkká droga, ale naopak, tím to všechno začíná. Dál je to parta lidí, s kterou se dítě stýká. Rodiče by měli u problémovějších dětí opravdu sledovat s kým se dítě stýká, jakmile zjistí, že nechodí dítě do školy, něco rodičům třeba chybí v domácnosti, nedodrжуje domluvené časy návratů z venku, tak to už je známka toho, že dítě se dostává do závislosti (drogy, automaty). Bohužel, my jsme na to přišli příliš pozdě. Důležité je, aby si rodiče nebáli přiznat, že nastal problém a hlavně, že nastal u jejich dítěte. Možná, že se jim podaří včas tuto situaci zvládnout. Nikomu nepřeji zažívat to, co si zažíváme my.

5. Konkrétní situace v určené lokalitě (sídliště Máj České Budějovice).

Město České Budějovice patří mezi ta města, kde vnitřní část tvoří historické jádro s činžovnými domy a obchody, je centrem kulturního života obyvatel města. Přímou na území krajského města působí 3 Obvodní oddělení Policie České republiky, v rámci okresu České Budějovice celkem 10 Obvodních oddělení Policie České republiky. V okrese České Budějovice se z hlediska kriminality jednoznačně projevuje negativní vliv velkého města na množství případů páchané trestné činnosti (anonymita, koncentrace problémových osob, cizinci zdržující se legálně i nelegálně na území města, turisté, vysoký počet osob dojížděných do města za prací či do školy). Dalším

souvisejícím kriminogenním faktorem je značná koncentrace motorových vozidel, velký počet odstavných a nehlídaných parkovišť, vysoký počet nákupních center, rostoucí počet heren, barů a restaurací. Specifikem okresu České Budějovice je především tzv. autokriminalita (krádeže věcí a součástí z motorových vozidel) a majetková trestná činnost související s užíváním návykových látek.

Sídliště „Máj“ je poslední sídliště zbudované v Českých Budějovicích na levém břehu Vltavy a druhé nejmladší celkově. Vystavěno bylo v 80. letech 20. století na okraji bývalých Čtyř Dvorů na ploše bývalého vojenského cvičiště mezi sídlištěm Šumava a lesem Bor. I v současné době se rozšiřuje, zejména na jih a na západ, ovšem nové části již netvoří klasické paneláky, ale menší a modernější stavby. Část byla vystavěna pro zaměstnance jaderné elektrárny Temelín a dalších budějovických podniků. Část obyvatelstva sem byla přesunuta z vnitřního města. Mapa prostorově vymezuje sídliště „Máj“ na území města Český Budějovic a podle jednotlivých ulic.⁴¹ Geografické vymezení sídliště „Máj“ je přiložena jako příloha č. 3.

Občanská vybavenost spočívá v dostupnosti obchodů, zdravotní péče, jeslí, mateřské a základní školy Máj I a Máj II. Kulturním centrem je nákupní středisko Čtyři Dvory v ul. M. Horákové, kde se nachází několik restaurací a multikino Cinestar. Dopravu na sídliště zajišťuje městská hromadná doprava několika linkami z různých částí města.

Podle dostupných údajů z koncepce prevence kriminality města České Budějovice na období 2009-2011, je sídliště Máj největší českobudějovické sídliště, jestliže měřítkem je počet obyvatel. Na základě sčítání lidu z roku 2001 je zde 6631 bytů, kde žije 17 733 obyvatel. V Českých Budějovicích žilo k 31. 12. 2007 celkem 95 071 obyvatel, na sídlišti Máj. Na základě dat Matričního úřadu v Českých Budějovicích, celkem 13 567 obyvatel, kteří zde mají nahlášeno trvalé bydliště (z toho 6568 mužů a 6999 žen).

V průběhu 90. let narostla koncentrace sociálně slabých obyvatel v severní části sídliště kolem ulice V. Volfa. Navíc zde kupovali restituenti nebo realitní kanceláře

⁴¹ KONCEPCE PREVENCE KRIMINALITY MĚSTA ČESKÉ BUDĚJOVICE, /online/2009 dostupné na http://www.c-budejovice.cz/.../KONCEPCE_PK_ČB_20092011

levné náhradní byty pro přestěhování sociálně slabých z nově nabytých nemovitostí v centrálních částech města. Tím se postupně vytvořila významná koncentrace sociálně slabých ve vnitrobloku ulice V. Volfa a postupně došlo k tomu, že se zdejší byty staly téměř neprodejné, zejména ve dvou ulicích (V. Volfa a M. Chlajna) jsou nabízeny výrazně pod cenou. Kupují je pouze sociálně slabí a řada místních obyvatel zvažuje o možnosti lokalitu opustit. Za prodej bytu však nedostanou dostatek prostředků pro koupi jiného bydlení. Ti, kteří jsou bohatší odcházejí jinam, třeba i do okrajových částí sídliště. V lokalitě jsou tak nedobrovolně zachyceny především sociálně slabé domácnosti.⁴²

5.1 Problematika trestné činnosti páchané dětmi.

Analýzy kriminality mládeže ukazují na stále širší souvislosti působení různých společenských faktorů na jednání a chování mladistvých a dětí. Jak jsem již uvedl, delikvence dětí a mladistvých je nebezpečná především v tom, že dochází k narušení jedince v raném věku a jsou-li výchovná opatření málo účinná dochází k vytváření předpokladů pro vznik recidivy. Proto je hlavní pozornost všech zainteresovaných institucí ve městě, tedy i policie zaměřena k této věkové skupině, která je ještě ovlivnitelná výchovou. Problematikou trestné činnosti páchané dětmi se zabývá oddělení sociálně právní ochrany dětí, které patří pod Odbor sociálních věcí magistrátu města ČB. Toto oddělení např. poskytuje samostatné sociálně právní a výchovné poradenství dětem i rodičům při řešení jejich rodinných, osobních a sociálních situací, zabezpečuje a zaměřuje se na vyhledávání dětí osiřelých, dětí, jejichž rodiče neplní své povinnosti, dětí svěřených cizí osobě, dětí, které vedou zahálčivý život, dopouští se útěků, požívají návykové látky, dětí, na kterých byl spáchán trestný čin, poskytuje poradenství a rozhoduje o opatřeních na ochranu dětí, vykonává funkci kolizního opatrovníka nezletilých dětí či zprostředkovává osvojení a pěstounskou péči.⁴³

⁴² KONCEPCE PREVENCE KRIMINALITY MĚSTA ČESKÉ BUDĚJOVICE,/online/2009 dostupné na http://www.c-budejovice.cz/.../KONCEPCE_PK_ČB_20092011

⁴³ KONCEPCE PREVENCE KRIMINALITY MĚSTA ČESKÉ BUDĚJOVICE,/online/2009 dostupné na http://www.c-budejovice.cz/.../KONCEPCE_PK_ČB_20092011

5.2 Stav bezpečnostních opatření v konkrétní lokalitě

Na území konkrétní lokality sídliště Máj zabezpečuje bezpečnostní činnost Policie České republiky, konkrétně Obvodní oddělení Čtyři Dvory. Na tomto obvodním oddělení slouží v současné době 35 policistů. Oproti tomu v rámci centrální části města České Budějovice, které patří pod působnost Obvodního oddělení České Budějovice je v současné době 53 policistů. Na sídlišti Máj a v centru města Českých Budějovic má rozmístěny hlídky Městská policie, kdy v centru slouží každý den 8 strážníků a na sídlišti Máj 6 strážníků.

5.2 Kamerový systém

Dne 26.12.2006 byl spuštěn zkušební provoz dohlížecího kamerového systému v Českých Budějovicích. Ostrý provoz byl zahájen v 1.5.2007. Systém obsahuje 23 kamer, 17 z nich je umístěno na místech vyhodnocených policií a městskou policií jako problémové oblasti s největším počtem trestné, přestupkové a jiné společensky závažné činnosti. Zbytek kamer se zaměřuje na výjezdové dopravní tahy a jedna kamera je kvůli monitoringu zásahů při fotbalových utkáních na stadionu Dynamo. Po odstranění drobných nedostatků a doladění stability byl v květnu systém spuštěn do ostrého provozu. Nyní se plánuje jeho další využití v rámci organizací města a složek IZS. Na systém město obdrželo dotaci z Ministerstva vnitra v rámci prevence kriminality ve výši 1,9 milionů korun a celý systém stál 13,7 milionů korun. V roce 2008 byl kamerový systém dále rozšířen celkem o čtyři kamery, z toho dvě přibýly v lokalitě sídliště Máj.

Technickým cílem kamerového systému je monitoring veřejných míst a zejména :

- Zvýšení bezpečnosti občanů a jejich majetku.
- Odhalování trestných činů a přestupků.
- Vizuální kontrola rizikových oblastí v záběru kamer .
- Vizuální monitoring bezpečnosti a plynulosti dopravy ve městě.⁴⁴

⁴⁴ MĚSTSKÁ POLICIE ČESKÉ BUDĚJOVICE, /online/2009 dostupné na
<http://policie.c-budejovice.cz/cz/Stranky/uvod.aspx>

Mapka kamer na území města České Budějovice je uvedena jako příloha č. 2.

Zda jsou bezpečnostní opatření v dané lokalitě je na posouzení bezpečnostních složek a pracovníků Magistrátu města České Budějovice. Ze svého pohledu, musím konstatovat, že bych uvítal zlepšení v oblasti kamerového systému a činnost hlídek zaměřil Městské policie a Policie České republiky na prostory mezi panelovými domy a ne jen na hlavní cesty v obytné části dané lokality.

6. Preventivní opatření

V současnosti je již u nás rozšířen názor, že nejlépe je kriminalitě mládeže předcházet prevencí (z latinského *praeventus* – zákrok předem). Na řešení prevence kriminality mládeže existuje řada nejrůznějších názorů a přístupů, od jednoduchých návodů, přes programy prevence realizované v rámci systému prevence kriminality. Základem prevence kriminality je její **včasné a dlouhodobé působení**. Vychází z předpokladu, že prevence kriminality mládeže je proces, který je nutné nezanedbat, neodkládat a začít s ním od nejtělejšího věku dítěte.

Kořeny kriminality mládeže se proplétají v tak husté síti vzájemně se podmiňujících příčin, že pro to, aby bylo možno vyvinout preventivní aktivity, jsou vypracovány jejich analytické modely. Vypracována byla již řada typologií a analytických schémat. Nejpoužívanější jsou primární, sekundární a terciální stratifikace, vycházející z preventivního modelu medicíny. Kritériem pro rozlišení prevence kriminality na úrovni primární, sekundární nebo terciální je okruh adresátů nebo vývojové stadium kriminality.⁴⁵

V rámci prevence kriminality se setkáváme se širokým spektrem preventivních aktivit, strategií, opatření a programů a lze je členit z rozličných hledisek. Za výchozí je možno považovat členění preventivních aktivit na **přímé**, cílené bezprostředně proti kriminalitě a **nepřímé**, jejichž primárním cílem je celkové zkvalitnění podmínek, zatímco jejich efekt v podobě omezení kriminality je teprve sekundární.

⁴⁵ ZOUBKOVÁ, I., NIKL, J., ČERNÍKOVÁ, V.: Kriminalita Mládeže, Praha 2001. Vydavatelství PA ČR, ISBN 8072510703, s. 42-43

V odborné literatuře se převážně prosadilo tripartitní členění na prevence **sociální** (zaměřenou na sociální faktory kriminality), na **situační** prevenci (zaměřenou na kriminogenní situace, tj. na zmenšování počtu příležitostí k páčání trestných činů) a na prevenci **viktinnosti** (zaměřenou na potencionální oběti trestných činů). Uvedené členění je kombinováno s další triparticí orientovanou na okruh adresátů jednotlivých preventivních aktivit. Jedná se o prevenci **primární** (adresátem je předem neurčený okruh), **sekundární** (určenou rizikovým skupinám potencionálních obětí) a **terciální** (obrácenou mezi ty, kteří se v minulosti již trestné činnosti dopustili).

Z rozličných hledisek bývají pak členěny i druhy preventivních opatření. Jedná se kupříkladu o opatření povahy organizační (zřízení poradenského střediska), technická (používání kupříkladu uzamykatelných tyčí na volanty automobilů), personální (obsazování funkcí odborně vzdělanými a fundovanými lidmi a výchovné (osvětová činnost určitého problému, kupříkladu šikany, problematiky drog apod). Dále se prevence kriminality může rozvíjet celostátně, regionálně či místně.

Základní prvky prevence lze tedy s určitostí již spatřovat v samotné činnosti policie. Je to dáno především tím, že rozhodnutí spáchat trestný čin závažným způsobem ovlivňuje ta skutečnost, že pachatelé a nebo potencionální pachatelé si uvědomují, že po odhalení jejich trestné činnosti následuje odpovídající postih. I proto má význam usilovat o to, aby každý trestný čin byl odhalen a aby každý, kdo ho spáchal, byl zjištěn. Konkrétním výsledkem je nejenom vyšší objasněnost trestné činnosti, ale i snížení podílu latentní kriminality na kriminalitě skutečné, což jak předpokládám, má opět preventivní účinky ve vztahu k potencionálním pachatelům.

Domnívám se, že skutečně nejlépe je začít s prevencí od raného věku. Postupně svým potomkům vysvětlovat různá úskalí, které je mohou během života - dospívání potkat a jaké má jejich jednání případné následky. V posledních letech vzniklo mnoho různých neziskových organizací a programů, jejichž hlavní náplní jsou preventivní opatření, ale myslím si, že toto téma je na samostatnou bakalářskou práci. Chtěl bych podotknout, že já osobně mám dva syny, kdy starší syn navštěvuje osmileté gymnázium (kvarta) a mladší syn základní školu V. třídu. Oba dva se setkali s minimální prevencí jak ze strany školy, tak ze strany policie a jiných organizací zaměřených na tuto činnost.

Jak jsem zmínil, je sice potěšující, že existuje spousta organizací a programů, ale z pozice rodiče mohu konstatovat, že v této oblasti je prevence skutečně minimální a často zůstává na rodičích jak své děti připravit na možná rizika dopívání a jejich chování ve škole a ve volném čase.

Z pohledu rodiče bych rád ve své práci zmínil projekt Malá policejní akademie aneb příběhy ze života jak bys je řešil ty?. Při pročítání pracovních sešitů lze narazit na problémy, které obklopují naše děti. Jsou zde velice výstižně, nenásilnou formou a hlavně srozumitelně popsány různé situace doplněné o vysvětlení ze strany odborníků. Je zde dán prostor i dětem k jejich vyjádření na různé situace s kterými se setkávají a vyhodnocení těchto odpovědí by bylo z hlediska prevence zcela jistě nezanedbatelné a naznačilo by, jakým směrem by měla být prevence směřována. Pro takový projekt je potřeba však schopné a fundované policisty, kteří jsou odborníky nejenom ve své profesi, ale i na poli pedagogickém. Zkrátka, kteří jsou schopni zaujmout mladé a vysvětlit jim podstatu věci tak, aby si odnesli něco do svého dalšího života a ne, aby odcházeli neuspokojení a znudění z mnohých přednášek.

6.1 Právní aspekty prevence kriminality

Celá řada právních norem de lege lata (podle platného práva) obsahuje ustanovení, která můžeme více či méně považovat za preventivní, avšak samostatná právní norma, která by speciálně upravovala problematiku prevence kriminality v České republice nebyla nikdy přijata. V osmdesátých letech sice byl v Československu připravován legislativní návrh Zákona o prevenci, ten však nebyl přijat. V současné době se o vzniku samostatného zákona neuvažuje ani není shledávána jeho potřeba.⁴⁶

7. Výzkumné cíle, prostředky a organizace výzkumu.

K naplnění cíle této práce byl proveden výzkum na území města České Budějovice.

⁴⁶ ZAPLETAL, J.: Prevence kriminality, 2. vyd. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2005, ISBN 80-7251-200-5, s. 51

Cíl výzkumu :

Zjistit názor občanů města České Budějovice na:

- zda se se v místě bydliště setkali či setkávají s kriminalitou a kriminalitou mládeže
- zda a v jakém čase se cítí bezpečně v místě svého bydliště
- zda je prevence vůči kriminalitě dostatečná
- možnost jak zvýšit bezpečnost
- zda kriminalita a kriminalita mládeže je více rozšířená v sídlištních aglomeracích a nebo v rámci centra města, nebo rodinné zástavby

Metodika výzkumu – vzor dotazníku je přílohou č. 1

Pro toto šetření byla použita technika kvantitativního sběru dat pomocí anonymního dotazníku. Dotazník obsahoval 17 otázek, 12 otázek uzavřených, 4 polootevřené a 1 otázku otevřenou.

Organizace výzkumu

Respondenty jsem volil ve třech částech města české Budějovice. V prvním případě se jednalo o obyvatele bydlících na sídlišti, druhá část obyvatel byla ze středu města a třetí část byl z rodinné zástavby mimo sídliště a střed města. Respondenty jsem volil zcela nahodile, bez jakýkoliv identifikačních údajů. V dotazníku jsem respondenty volil zcela nahodile, pouze se jednalo o zařazení do skupiny podle pohlaví, věku a místa trvalého bydliště.

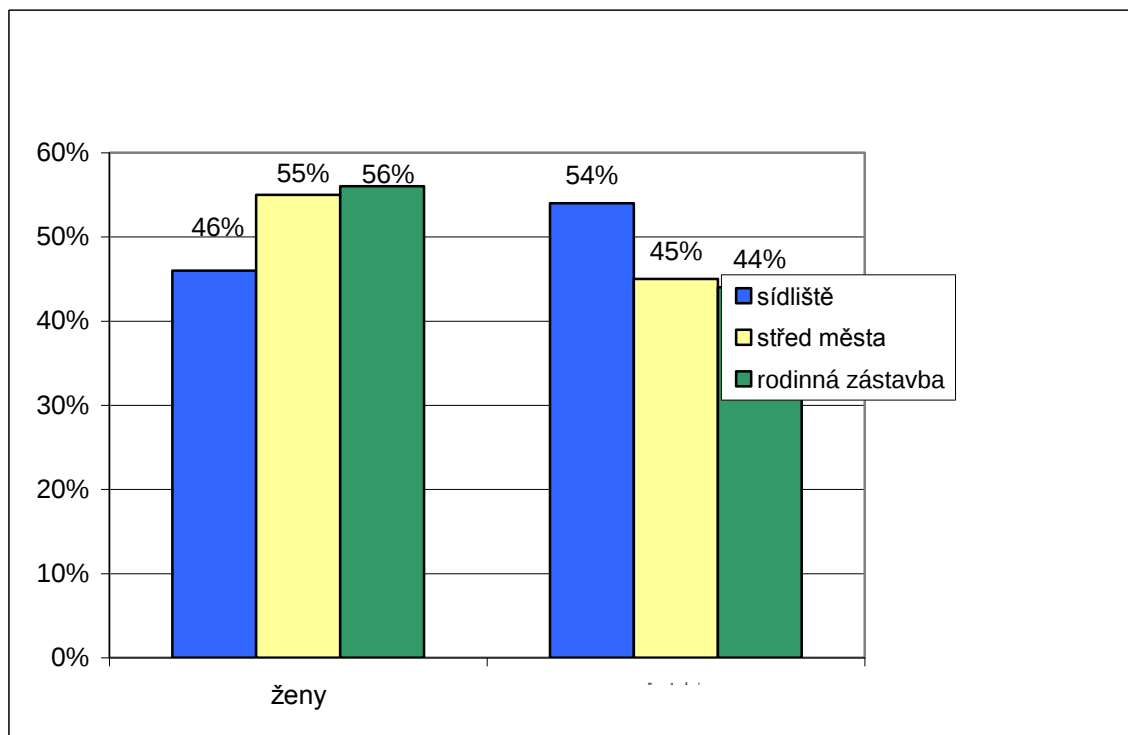
Vyhodnocení dotazníku

V rámci získání informací na téma „Kriminalita mládeže na území zalidněných sídlištních aglomerací“ bylo rozdáno 90 dotazníků (100 %), návratnost byla 77 dotazníků (86 %), z tohoto množství bylo nutné 15 dotazníků (19 %) vyřadit pro jejich neúplné vyplnění. Šetření bylo prováděno ve třech oblastech města: **sídliště, střed města a rodinná zástavba.**

Výzkumný soubor se skládal z 24 respondentů (100 %) v lokalitě sídliště. Střed města představoval 20 respondentů (100 %) a v lokalitě rodinná zástavba představoval výzkumný soubor 18 respondentů (100 %).

7.1 Výsledky provedeného výzkumu

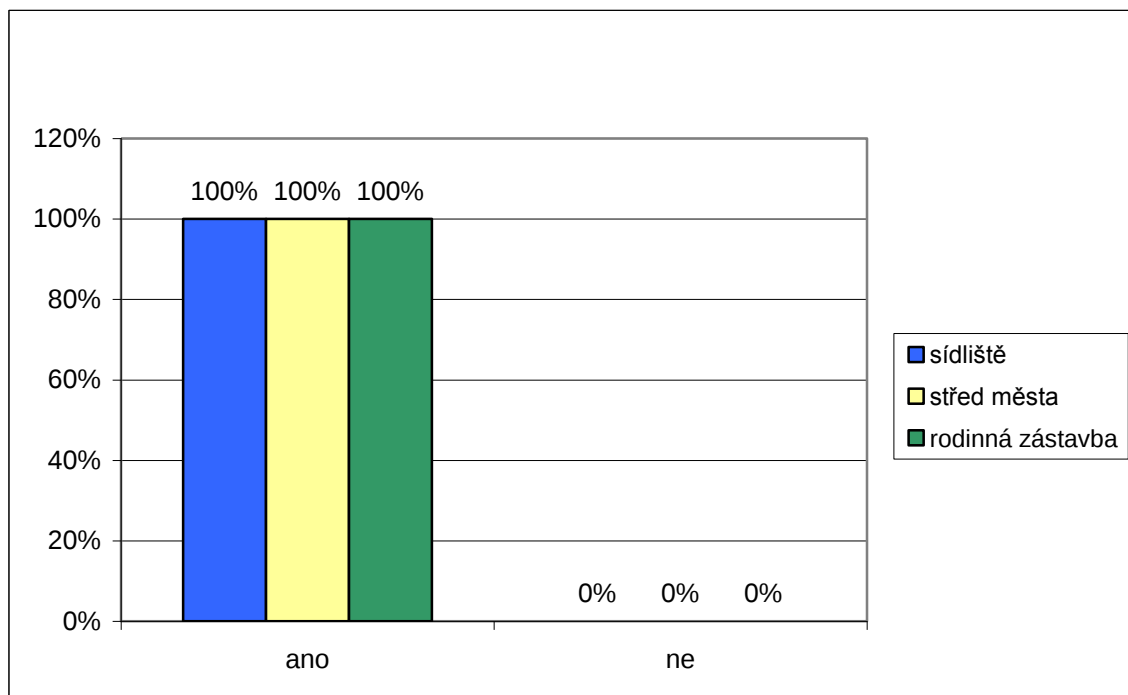
Pohlaví a bydliště respondentů⁴⁷

Z vyplněných 24 dotazníků ve skupině sídliště bylo 11 žen (46 %), zbytek 13 mužů (54 %), ve skupině střed města vyplnilo 20 dotazníků 11 žen (55 %), zbytek 9 mužů (45 %) a ve skupině rodinná zástavba z 18 vyplněných dotazníků bylo 10 žen (56 %), zbytek 8 mužů (44 %).

⁴⁷ Zdroj: vlastní

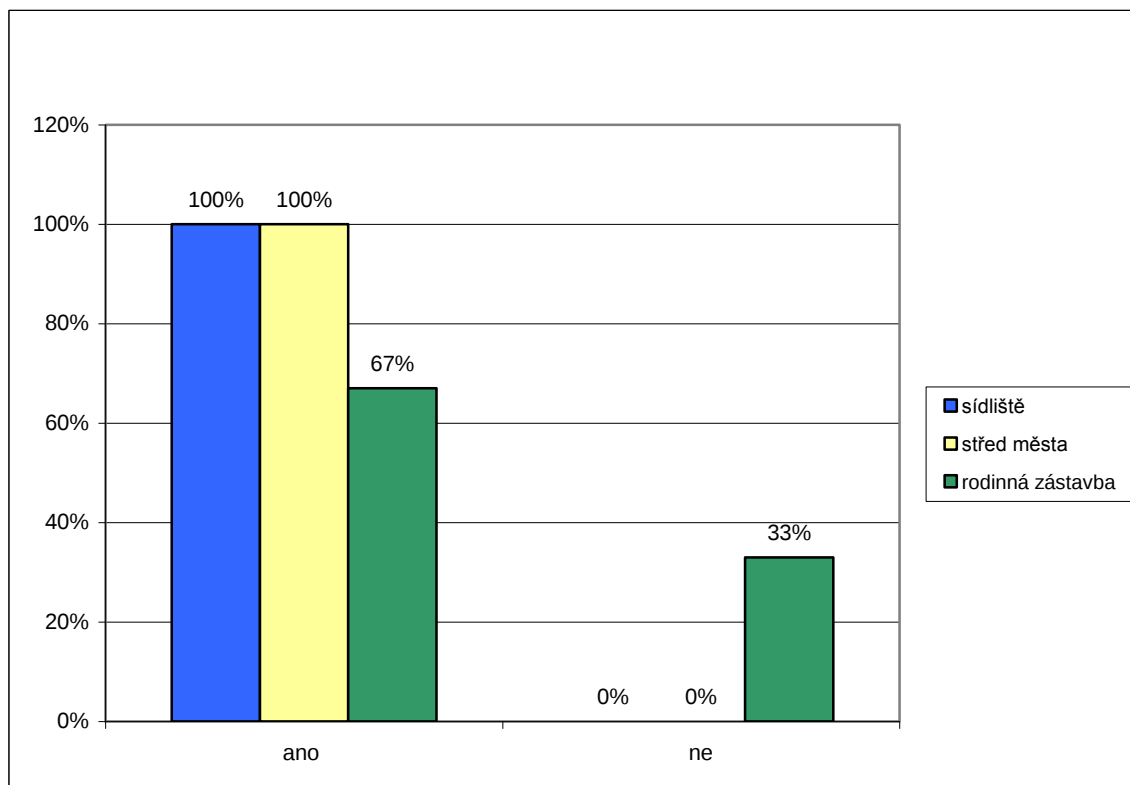
Kriminalita v místě bydliště⁴⁸

Z celkového počtu 24 dotázaných ve skupině sídliště uvedlo 24 (100 %), že v místě svého bydliště se setkávají s kriminalitou, z 20 dotázaných ve skupině střed města 20 uvedlo (100 %) a 18 dotázaných z 18 (100 %) ve skupině rodinná zástavba, že se v místě svého bydliště setkávají s kriminalitou.

⁴⁸ Zdroj: vlastní

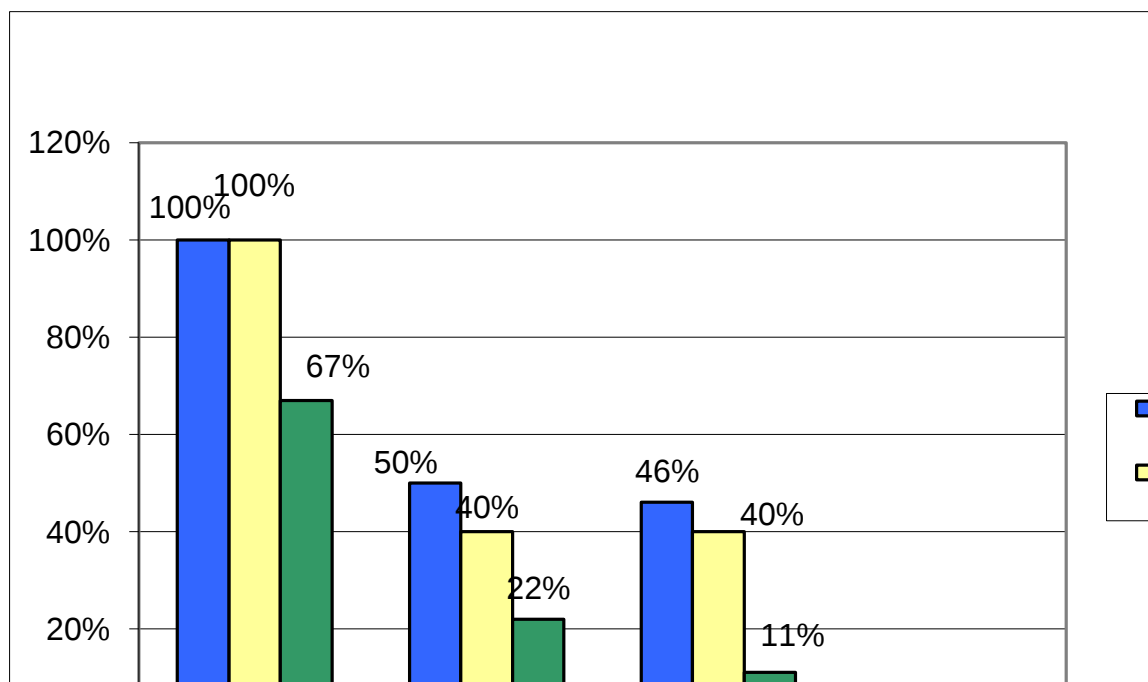
Kriminalita mládeže⁴⁹

Z 24 dotázaných ve skupině sídliště 24 uvedlo (100 %) a z 18 dotázaných ze skupiny střed města 18 (100 %) uvedlo, že se v místě bydliště setkali s kriminalitou páchanou mládeží, ve skupině rodinná zástavba 12 dotázaných (67 %) z 18 dotázaných uvedlo, že se v místě svého bydliště setkali s kriminalitou páchanou mládeží a 6 (33 %) uvedlo, že nikoliv.

⁴⁹ Zdroj: vlastní

Druh kriminality⁵⁰

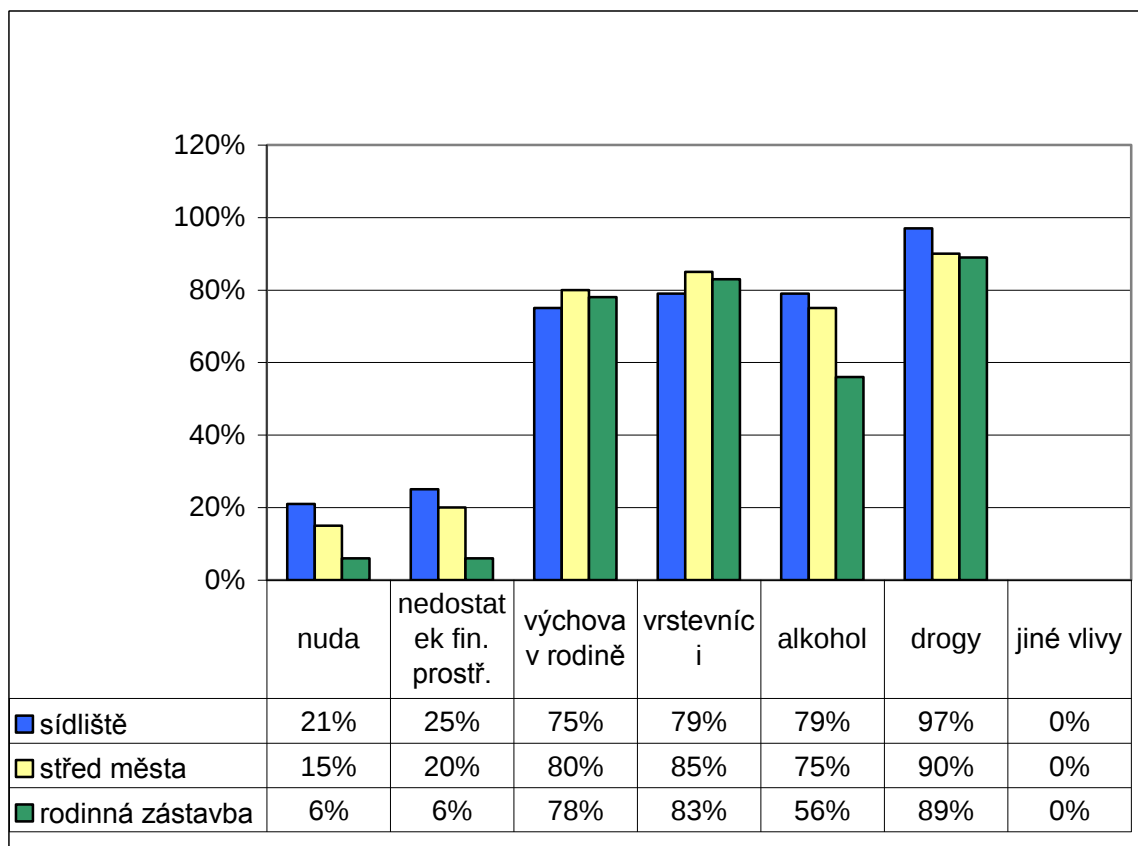
Ze skupiny sídliště z 24 dotázaných v případě kladné odpovědi u otázky č. 4 (graf č. 4) na otázku s jakým druhem kriminality u mládeže se setkali jich uvedlo 24 (100 %), že u mládeže se setkali s majetkovou kriminalitou, 12 (50 %) s násilnou kriminalitou a 11 (46 %) s kriminalitou týkající se drog. Ve skupině střed města z 20 dotázaných jich 20 (100 %) uvedlo, že u mládeže se setkali s majetkovou kriminalitou, dále 8 (40 %) a 8 (40 %) jich uvedlo, že se setkali s násilnou kriminalitou a s kriminalitou týkající se drog.

Ve skupině rodinná zástavba uvedlo 12 dotázaných kladnou odpověď u otázky č. 4, kdy 12 (100 %) uvedlo, že se setkali s majetkovou kriminalitou, 4 (22 %) s násilnou kriminalitou a 2 (11 %) s kriminalitou týkající se drog.

Možnost jinou neuvedl nikdo z dotazovaných ve všech skupinách.

⁵⁰ Zdroj: vlastní

Příčiny kriminality mládeže⁵¹

Z 24 dotázaných ve skupině sídliště 5 (21 %) uvedlo, že příčinou kriminality mládeže je nuda, 6 (25 %) nedostatek finančních prostředků, 18 (75 %) výchova v rodině, 19 (79 %) vrstevníci, 19 (79 %) alkohol a 22 (97 %) drogy.

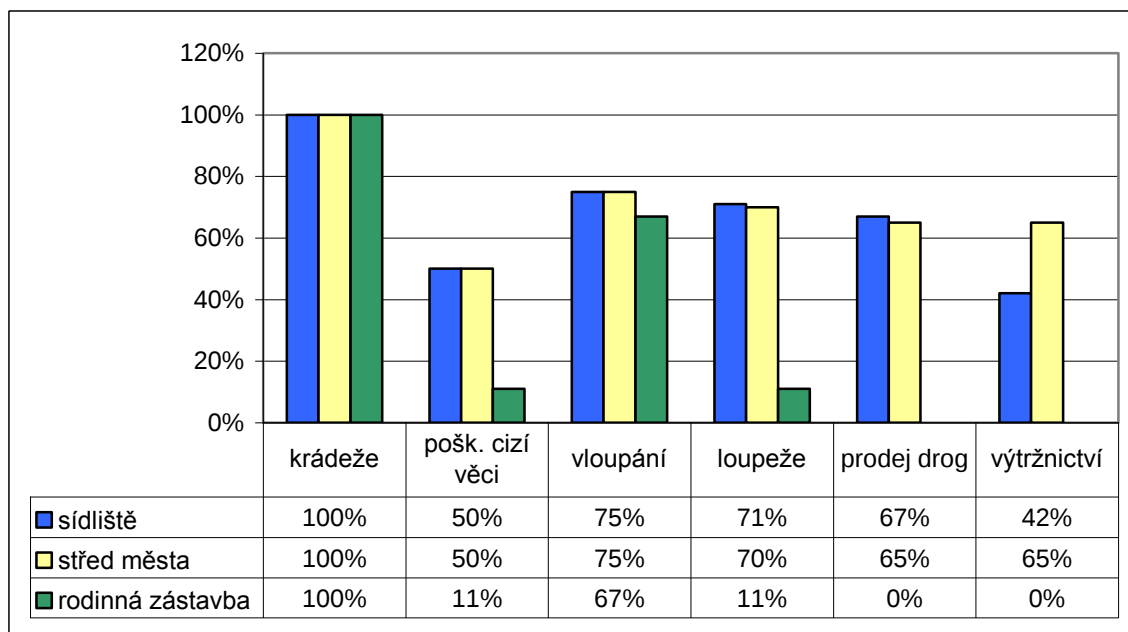
Ve skupině střed města z 20 dotázaných 3 (15 %) uvedli, že příčinou kriminality mládeže je nuda, 4 (20 %) nedostatek finančních prostředků, 16 (80 %) výchova v rodině, 17 (85 %) vrstevníci, 15 (75 %) alkohol a 18 (90 %) drogy.

Z 18 dotázaných skupiny rodinná zástavba 1 (6%) uvedl, že příčinou kriminality mládeže je nuda, 1 (6 %) nedostatek finančních prostředků, 14 (78 %) výchova v rodině, 15 (83 %) vrstevníci, 10 (79 %) alkohol a 16 (89 %) drogy.

Možnost jiné vlivy nevyužil nikdo z dotazovaných.

⁵¹ Zdroj: vlastní

Nejčastější trestný čin⁵²

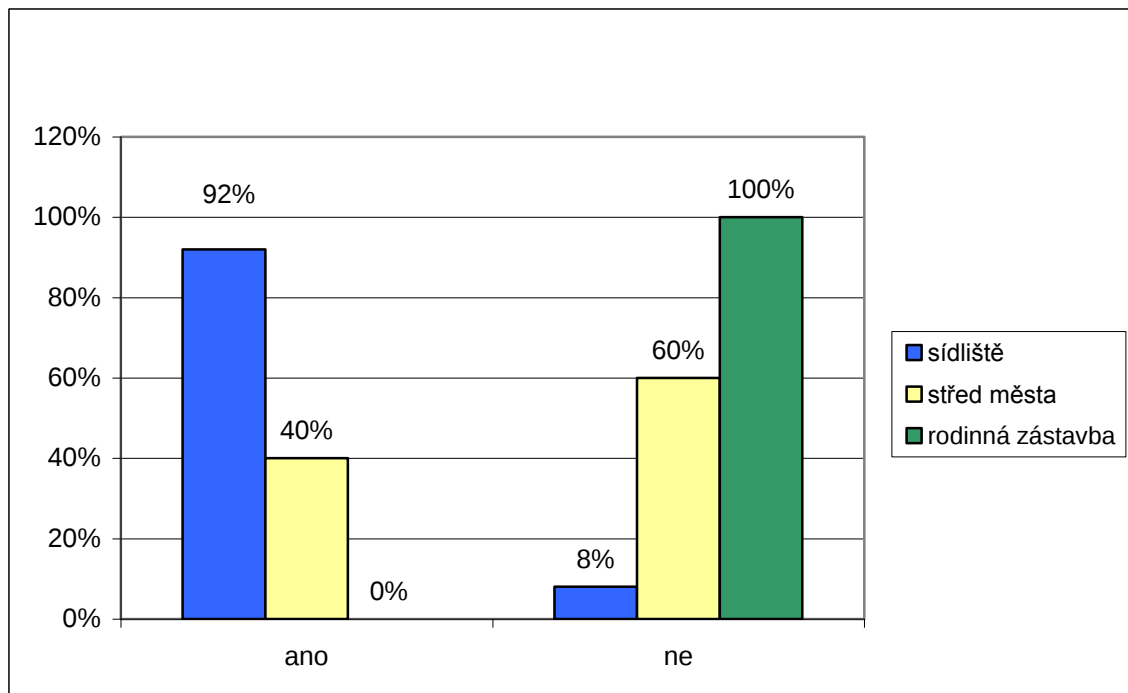
Z 24 dotazovaných skupiny sídliště na otázku jaký trestný čin je podle Vás nejčastější vzhledem k Vašemu místu bydliště odpovědělo 24 (100 %) krádeže, 12 (50 %) poškození cizí věci, 18 (75 %) vloupání, 17 (71 %) loupeže, 16 (67 %) prodej drog a 10 (42 %) výtržnictví.

Ve skupině střed města uvedlo 20 (100 %) krádeže, 10 (50 %) poškození cizí věci, 15 (75 %) vloupání, 14 (70 %) loupeže, 13 (65 %) prodej drog a 13 (65 %) výtržnictví.

Z 18 dotázaných ve skupině rodinná zástavba uvedlo 18 (100 %) krádeže, 2 (11 %) poškození cizí věci, 12 (67 %) vloupání, 2 (11 %) loupeže, prodej drog a výtržnictví neuvedl z této skupiny nikdo z dotázaných.

⁵² Zdroj: vlastní

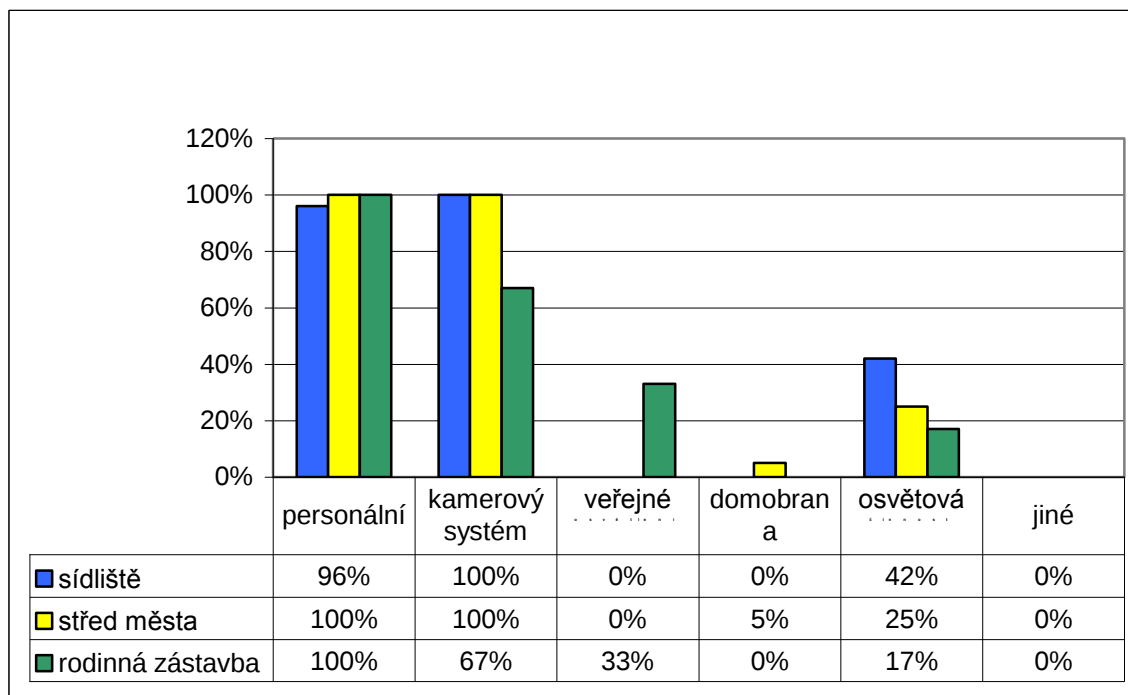
Je vaše místo bydliště s nejvyšší kriminalitou v rámci bydliště⁵³

V otázce zda Vaše místo bydliště je s nejvyšší kriminalitou z 24 dotázaných v rámci skupiny sídliště odpovědělo 22 (92 %) ano, 2 (8 %) ne, z 18 dotázaných ze skupiny střed města uvedlo 8 (40 %) ano, 12 (60 %) ne a ze skupiny rodinná zástavba z 18 dotázaných 18 (100 %) ne, možnost ano z této skupiny neuvedl nikdo.

⁵³ Zdroj: vlastní

Zlepšení v oblasti⁵⁴

V otázce zlepšení oblasti prevence z 24 ze skupiny sídliště 23 (96 %) uvedlo zlepšení v oblasti personální, 24 (100 %) v kamerovém systému a 10 (42 %) v osvětové činnosti. Možnost veřejného osvětlení, domobrany a jiné neuvedl nikdo.

Ve skupině dotazovaných střed města z 20 uvedlo 20 (100 %) zlepšení v oblasti personální, 20 (100 %) v oblasti kamerového systému, 1 (5 %) by uvítal možnost domobrany a 5 (25 %) uvedlo zlepšení v osvětové činnosti. Možnost veřejného osvětlení a jiné neuvedl nikdo.

U skupiny rodinná zástavba by z 18 dotazovaných 18 (100 %) uvítalo zlepšení v oblasti personální, 12 (67 %) v kamerovém systému, 6 (33 %) ve veřejném osvětlení a 3 (17 %) v osvětové činnosti. Možnost domobrany a jiné neuvedl nikdo.

⁵⁴ Zdroj: vlastní

Dotazníkem bylo dále prováděno šetření v otázce věkové rozmezí respondentů, kdy z 24 dotázaných ve skupině sídliště je 5 (21 %) ve věku 25-30 let, 8 (34 %) ve věku 31-40 let, 7 (29 %) ve věku 41-50 let, 2 (8 %) ve věku 51-60 let a 2 (8 %) ve věku 60 a více let). Ve skupině střed města jsou z 20 dotazovaných osob 4 (20 %) ve věku 25-30 let, 7 (35 %) ve věku 31-40 let, 2 (10 %) ve věku 41-50 let, 6 (30 %) ve věku 51-60 let a 1 (5 %) ve věku 60 a více let). Z 18 dotázaných ve skupině rodinná zástavba je 2 (21 %) ve věku 25-30 let, 6 (34 %) ve věku 31-40 let, 6 (29 %) ve věku 41-50 let, 2 (8 %) ve věku 51-60 let a 2 dotázaní (8 %) ve věku 60 a více let (příloha č.13).

Na otázku kdy se dotazovaní cítí bezpečněji v rámci svého bydliště odpovědělo z 24 skupiny sídliště 20 (83 %) dopoledne, 4 (17 %) odpoledne, z 20 dotazovaných v rámci skupiny střed města 18 (90 %) odpovědělo dopoledne, 2 (10 %) odpoledne, 8 (44 %) z 18 dotazovaných skupiny rodinná zástavba dopoledne a 10 (56 %) odpoledne. Možnost večer a v noci nevybral z dotazovaných žádný (příloha č. 14).

Naopak na otázku kdy se dotazovaní cítí ohroženi v rámci svého bydliště odpovědělo z 24 skupiny sídliště 18 (75 %) večer, 6 (25 %) v noci, z 20 dotazovaných v rámci skupiny střed města 12 (60 %) odpovědělo večer, 8 (40 %) v noci, 6 (33 %) z 18 dotazovaných skupiny rodinná zástavba dopoledne a 12 (67 %) odpoledne. Možnost dopoledne a odpoledne si nevybral z dotazovaných žádný (příloha č. 15).

Z 24 dotazovaných skupiny sídliště na otázku jaká část obyvatel je nejvíce ohrožena kriminalitou 14 (58 %) odpovědělo děti, 10 (41 %) mladiství, 11 (46 %) ženy, 3 (13 %) muži a 12 (50 %) senioři. Ve skupině střed města z 20 dotazovaných odpovědělo 10 (50 %) děti, 10 (50 %) mladiství, 12 (60 %) ženy, 3 (15 %) muži a 14 (70 %) senioři. Z 18 dotazovaných skupiny rodinná zástavba uvedli 2 (11 %) děti, 2 (11 %) mladiství, 8 (44 %) ženy, 8 (44 %) muži a 12 (67 %) senioři (příloha č. 16).

Na otázku, pachateli trestných činů v místě vašeho bydliště jsou podle Vás, odpovědělo z 24 dotazovaných skupiny sídliště 2 (8 %) děti, 17 (71 %) mladiství, dále 5 (21 %) ženy, 18 (75 %) muži (příloha č. 17).

Na otázku pachateli trestných činů v místě bydliště jsou podle Vás? Odpovědělo ze skupiny střed města z 18 dotazovaných odpovědělo 1 (8 %) děti, 15 (75 %) mladiství, dále 3 (15 %) ženy, 16 (80 %) muži. Z 18 dotazovaných skupiny rodinná zástavba

odpovědělo 10 (75 %) mladiství, dále 1 (6 %) ženy a 15 (83 %) muži. Děti z této skupiny neuvedl nikdo. Seniors nevedl žádný z dotazovaných (příloha č. 18).

Z 24 dotazovaných skupiny sídliště na otázku setkal(a) jste se s prevencí kriminality dětí a mládeže, kde, odpovědělo 22 (92 %) média, 4 (17 %) škola, 5 (20 %) pracoviště, 2 (8 %) společnost. Ve skupině střed města uvedlo 18 (90 %) média, 6 (30 %) škola, 2 (10 %) pracoviště, 4 (20 %) společnost. Z 18 dotázaných ve skupině rodinná zástavba uvedlo 13 (72 %) média, 4 (22 %) škola, 4 (22 %) pracoviště, 6 (33 %) společnost. Možnost nesetkal a jinde neuvedl žádný z dotazovaných (příloha č. 19).

V otázce zda je dostatečně prezentována jakákoliv prevence proti kriminalitě (příloha č. 20) z 24 dotázaných v rámci skupiny sídliště odpovědělo 1 (4 %) ano, 22 (96 %) ne, z 18 dotázaných ze skupiny střed města uvedlo 2 (10 %) ano, 18 (90 %) ne a ze skupiny rodinná zástavba z 18 dotázaných 15 (83 %) ne, možnost ano 3 (17 %).

Na otázku zda jsou respondenti spokojeni s preventivními opatřeními ze strany Policie ČR odpovědělo z 24 ze skupiny sídliště 13 (71 %) ano, 7 (19 %) ne, ze skupiny střed města uvedlo 14 (70 %) ano, 6 (30 %) ne a ze skupiny rodinná zástavba uvedlo 13 (72 %) ano, 5 (28 %) ne (příloha č. 21).

Na otázku zda jsou respondenti spokojeni s preventivními opatřeními ze strany MP ČR odpovědělo z 24 ze skupiny sídliště 10 (42 %) ano, 14 (58 %) ne, ze skupiny střed města uvedlo 8 (40 %) ano, 12 (60 %) ne a ze skupiny rodinná zástavba uvedlo 8 (44 %) ano, 10 (56 %) ne.

Závěr

Jak jsem již uvedl, budoucnost společnosti závisí v mnohém na mládeži, nejednou bylo zdůrazněno, že vztah k mladé generaci je vztahem k budoucnosti naší země. Toho si musí být vědoma celá společnost. Poukázali jsme i na to, že dnešní dospívající jsou utvářeni jinými skutečnostmi než jejich rodiče, žijí pouze tuto přítomnost. Dospělí právě proto s nimi mnohdy nesnadno komunikují. Teprve později se učí mladí poznávat minulost a pochopením přítomnosti připravovat budoucnost. Vyrůstají také ale i v době velkých změn a převratů a právě tyto změny mají za následek také to, že odplavují i některé velice pozitivní podněty, které v kladném směru ovlivňovaly svědomitost, úctu k hodnotám, šetrnost, vztah člověka k člověku, rozvíjení citovosti. V neposlední řadě podněcovaly i pozitivní tvůrčí aktivity, naplňující volné chvíle člověka tak, aby se sám dokázal bavit a smysluplně využít. A právě citové strádání, nuda, příkazy a zákazy jsou v mnoha případech podnětem nebo i příčinou trestné činnosti mládeže. Dítě není něčím izolovaným a vyčleněným od života celé společnosti. Pro svou nevyzrálost, specifickou, danou věkem a neznalost, je snadno ovlivnitelné. Záleží proto na výchově a vzdělání do jaké míry nechá sebou manipulovat a kterým směrem.

Ve své bakalářské práci jsem se zabýval kriminalitou mládeže v zalidněných sídlištních aglomeracích. Ze své profese musím říci, že v době mého nástupu k Policii ČR jsem již čtyři roky bydlel na českobudějovickém sídlišti Máj. Působil jsem na policejním oddělení, v jehož služebním obvodu jsou tři největší českobudějovická sídliště. Zde jsem se také setkal poprvé s pojmem sídlištní kriminalita. Nemohu však v současné době říci, že se zvýšenou měrou mladiství podílejí na trestné činnosti v Obvodního oddělení policie Čtyři Dvory. Ba naopak, došlo ke snížení kriminální trestné činnosti mladých a dětí. Lze konstatovat, že pokles mládeže na trestné činnosti je zapříčiněn i snížením populace, dále část mladých pachatelů z řad mladistvých se z důvodu věku zařadila mezi dospělé pachatele a stali se z nich zkušení pachatelé, možná se dá říci i recidivisté.

Zabýval jsem se kriminalitou mladých pachatelů a kriminalitou mladých pachatelů v rámci zalidněných sídlištních aglomerací. Konkrétní lokalitu jsem zvolil

sídliště Máj v Českých Budějovicích, která je dlouhodobě prezentována jako jedna z nejhorších lokalit k bydlení z důvodů zvýšené trestné činnosti mladých jedinců i dospělých.

S mladou nastupující generací je třeba mluvit nikoli poučným monologem, ale aktivním dialogem. Musíme poznat, co si myslí, abychom uměli včas a na odpovídající úrovni reagovat a odpovídat. Ocenit jejich snahu poprat se s něčím novým, nebát se jít do nového a chuti bojovat za to, co je pro lidi i republiku přínosné. Je třeba se rozloučit s mnoha dnešními jevy ve společnosti, kterých si mladí neváží a pohrdají jimi, jako je prospěchářství, úplatkářství, ale i lhostejnost k problémům jiných, sobeckost apod.

Proč došlo k nárůstu celkové kriminality a kriminality mládeže po roce 1989 jsem zčásti popsal v kapitole číslo dvě mé bakalářské práce, kde je popsán vývoj kriminality a patologických jevů po roce 1989. Na rozvoji celkové kriminality, ale i kriminality mládeže měly bezesporu společenské změny v roce 1989 a následný stav uvnitř společnosti. Nelze opominout samozřejmě i ekonomickou stránku rodin, kdy zajistit svým dětem návštěvu sportovních oddílů a dalších zájmových činností bývá někdy finančně složité. V některých případech nelze vyhovět finančním nárokům převážně ze strany sportovních oddílů. Na základě zpracovaného přehledu celkové kriminality (příloha č. 4) je zřejmý pokles celkové kriminality a kriminality páchané mladistvými pachateli. Z mého pohledu a ze statistických dat v ročenkách Policejního prezidia z posledních let (příloha č. 5 - 12) lze konstatovat, že pojem sídlištní kriminality ztrácí na svém významu. Trestná činnost dospělých, nezletilých i mladistvých pachatelů je velice různorodá a nesoustřeďuje se jen na konkrétní lokalitu, což mohu potvrdit ze své praxe. Pachatelé trestných činů jsou v posledních letech daleko důkladnější a své cíle trestné činnosti si nevybírají náhodně, ale především po pečlivé přípravě což plně platí i u mladistvých pachatelů. K ústupu sídlištní kriminality napomáhá také skutečnost, že občané panelových domů v rámci sídliště se snaží sami zabezpečit svůj majetek v domě kamerovými systémy na chodbách, sklepních prostorech domů a kolárnách, již nejsou tak neteční k dění kolem svého bydliště. Výzkumem bylo zjištěno, že každý z dotazovaných občanů města se setkal v místě bydliště s celkovou kriminalitou a též s kriminalitou mládeže.

Co se týká druhu kriminality, je ve statistice celkové kriminality Policejního prezidia uváděn největší nápad trestné činnosti v oblasti majetkové kriminality. Tato skutečnost se potvrdila provedeným výzkumem u obyvatelů sídliště a střední části města a přes polovinu dotázaných v rodinné zástavbě. Jako druhá v pořadí je násilná kriminalita a v těsném závěsu kriminalita s užíváním drog. S touto kriminalitou úzce souvisí jak majetková tak násilná kriminalita, kdy touto cestou si uživatelé drog opatřují finanční prostředky na nákup drogy či alkoholu.

Šetření prokázalo, že mezi nejčastější příčiny kriminality mládeže lze zařadit výchovu v rodině, vrstevníky, alkohol a drogy. Uvedené příčiny korespondují i s názory odborníků, kteří je uvádějí ve svých publikacích týkající se kriminality mládeže. Nelze určit zda se vždy jedná o jednotlivou příčinu, která je spouštěcím mechanismem kriminality mládeže a nebo zda je to kumulací několika příčin. Z vlastních zkušeností vím, že vždy je příčin několik, které vedou k páchání trestné činnosti.

Kriminalita se bezprostředně dotýká každého z nás, buď jsme účastníci aktivní (pachatel, poškozený, svědek, nezúčastněná osoba) a nebo pasivní. Každý z nás zná z vyprávění kdo z příbuzných, známých, kolegů se již setkal s kriminalitou. Každý člověk ji vnímá nějakým způsobem, ale určitě každý myslí na to v jakém čase se cítí být neohrožen, kdy se cítí bezpečně. Obyvatelé sídliště se cítí bezpečně ve většině případech dotazovaných dopoledne, obyvatelé středu města dopoledne a rodinné zástavby odpoledne. Tyto výsledky si lze vysvětlit tak, že dopoledne jak v rámci sídliště, tak i střední části města, je zde větší pohyb osob a občané se tedy cítí bezpečněji. Naopak oproti tomu obyvatelé sídliště (75 %) a středu města (60 %) se necítí bezpečně večer a v noci obyvatelé rodinné zástavby (67 %).

V otázce kdo je nejvíce ohrožen kriminalitou, byly uvedeny všechny skupiny, kde nejmíň dotazovaných uvedlo možnost muži, kteří naopak v otázce pachatele trestného činu jsou na prvním místě. Následuje skupina mladiství, ženy a jako poslední děti. Na toto navazuje otázka, týkající se nejčastějšího trestného činu, kdy shodně všichni dotazovaní uvedli na prvním místě trestný čin krádeže, následuje vloupání, loupež, prodej drog, poškozování cizí věci a výtržnictví. Zde je potvrzena skutečnost,

že majetková trestná činnost není náhodou uváděna jako první v každém přehledu kriminality.

V případě setkání dotazovaných s prevencí kriminality mládeže a dětí většina uvedla setkání s prevencí v médiích. Jak jsem uvedl v kapitole č. 6 bakalářské práce, domnívám se, že včasné a dlouhodobé působení je základem prevence kriminality, ale ne v médiích jak vyšlo z mého šetření. S preventivním působením by se mělo začít již v rodině a bezesporu ve školních zařízeních všech typů. Šetření dále prokázalo skutečnost, že celková prezentace prevence proti kriminalitě je nedostatečná.

V případě spokojenosti s preventivními opatřeními ze strany Policie České republiky a Městské policie ze šetření vychází lépe Policie ČR, kde spokojenost se pohybuje v průměru v 71 % dotazovaných a u Městské policie v průměru 42 %. Zlepšení by občané uvítali ve většině v personální oblasti a kamerovém systému. Na tomto se shodli dotazovaní bydlící jak na sídlišti, tak v centru města a rodinné zástavbě, kteří by uvítali zlepšení v oblasti veřejného osvětlení. Zlepšení v oblasti personální má mnoho faktorů, v němž převažuje prvek ekonomický jak u Policie České republiky tak i v případě Městské policie. V případě kamerového systému si lze představit jakékoliv zlepšení. Z popisované situace v konkrétní lokalitě je patrné, že jestliže je sídliště Máj popisované jako místo, kde není bezpečné bydlení, tak počet kamer je z mého pohledu nedostačující. Ale proč zde preventivně nepůsobit na občany nejen sídliště, ale celého města, aby byly Policii České republiky a Městské policii nápomocni v boji proti kriminalitě, aby se oni stali těmi "kamerami", které si hlídají svoje město, svůj majetek? Obecná povědomost, že je v provozu a využíván kamerový systém, tak tento je významným preventivním prostředkem proti kriminalitě.

Ke kriminalitě mládeže bych na závěr své práce přiřadil slova francouzského osvícenského filozofa a myslitele J. J. Rousseau: „**Výchova dětí je činnost, při níž musíme obětovat čas, abychom ho získali.**“

Seznam použité literatury

BARTLOVÁ, S.: Sociální patologie, Institut pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví v Brně, 1998, 53 s., ISBN 80-7013

HAVLÍK, R., KOŤA, J.: Sociologie výchovy a školy, vyd. Portál, 2002, 174 s., ISBN 978-80-7367-327-7

HARTL, P.: Psychologický slovník, Jiří Budka, Praha, 1996, ISBN 80-901549-0-5, 297 s.

HELUS, Z.: Sociální psychologie pro pedagogy, vyd. Praha: Grada, 2007, 278 s., ISBN 978-80-247-1168-3

JEDLIČKA, R., KLÍMA, P., KOŤA, J., NĚMEC, J., PILAŘ, J.: Děti a mládež v obtížných životních situacích, Themis, 2004, 478 s., ISBN 80-7312-038-0

KOUDELKOVÁ, A.: Psychologické otázky delikvence, Victoria publishing, 1995, 114 s., ISBN 80-7187-022-6

MACEK, P.: Adolescence, Praha: Portál, 2003, 144 s., ISBN 80-7178-747-7

MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A.: Mládež a delikvence. Praha: Portál, 1998, 335 s. ISBN 80-7178-226-2

NAKONEČNÝ, M.: Sociální psychologie, vyd. Academia, nakladatelství Akademie věd České republiky, 2004, 282 s. ISBN 80-200-0690-7,

NEŠPOR K.: Návykové chování a závislost, vyd. Praha: Vydavatelství Portál, 2000, 230 s., ISBN 80-7178-432-X,

NEŠPOR, K.: Vaše děti a návykové látky. Praha: Portál, 2001, 157 s.,
ISBN 80-7178-515-6,

NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL J., a kol.: Kriminologie, Aspi Publishing s.r.o., Vydání druhé, přepracované, Praha, 2004, 451 s., ISBN 80-7357-026-2

TRAIN, A.: Nejčastější poruchy chování dětí: Praha: Grada, 2001, 198 s.
ISBN 80-7178-503-2 (překlad Dagmar Tomková)

VÁGNEROVÁ M.: Psychopatologie pro pomáhající profese, Vydavatelství Portál, 2000, 299 s., ISBN 80-7178-496-6

VÁGNEROVÁ, M.: Psychopatologie pro pomáhající profese, Praha: Portál, 2004, 870 s., ISBN 80-7178-802-3

ZAPLETAL, J.: Prevence kriminality, 3. vyd. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2008, 108 s., ISBN 978-80-7251- 270-6

ZAPLETAL, J.: Prevence kriminality, 2. vyd. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2005, 108 s., ISBN 80-7251-200-5

ZOUBKOVÁ, I., MOULISOVÁ, M.: Kriminologie a prevence kriminality, Vydavatelství Armex Publishing s.r.o., 2004, 146 s., ISBN 80-86795-05-5

ZOUBKOVÁ I., NIKL J., ČERNÍKOVÁ V.: Kriminalita Mládeže, Praha, 2001, 89 s., Vydavatelství PA ČR, ISBN 8072510703

Internetové odkazy

AZ-encyklopedie,/online/2009 dostupné na: <http://www.az-encyklopedie.info>

KONCEPCE PREVENCE KRIMINALITY MĚSTA ČESKÉ
BUDĚJOVICE,/online/2009 dostupné na http://www.c-budejovice.cz/.../KONCEPCE_PK_ČB_20092011

MĚSTSKÁ POLICIE ČESKÉ BUDĚJOVICE,/online/2009 dostupné na <http://policie.c-budejovice.cz/cz/Stranky/uvod.aspx>

Zákony

Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník

Zákon č. 218/2003 Sb. zákon o soudnictví ve věcech mládeže

Přílohy

Příloha 1 – Dotazník

Příloha 2 – Mapka kamerového systému České Budějovice

Příloha č. 3 – Geografické vymezení sídliště „Máj“

Příloha č. 4 – Trestné činy spáchané nezletilými a mladistvými v letech 1990-2008

Příloha č. 5 – Násilné činy celkem 1994-2008

Příloha č. 6 – Mravnostní činy celkem 1994-2008

Příloha č. 7 – Krádeže vloupáním celkem 1994-2008

Příloha č. 8 – Krádeže prosté celkem 1994-2008

Příloha č. 9 – Majetkové činy celkem 1994-2008

Příloha č. 10 – Ostatní kriminální činy celkem 1994-2008

Příloha č. 11 – Zbývající kriminalita celkem 1994-2008

Příloha č. 12 – Hospodářská kriminalita celkem 1994-2008

Příloha č. 13 – Graf věkové rozmezí respondentů

Příloha č. 14 – Graf kdy se cítí bezpečněji

Příloha č. 15 – Graf kdy se cítí ohroženi

Příloha č. 16 – Graf nejvíce ohroženi kriminalitou

Příloha č. 17 – Graf pachatelů jsou nejčastěji

Příloha č. 18 – Graf setkání s prevencí kriminality mládeže

Příloha č. 19 – Graf je dostatečně prezentována jakákoliv prevence proti kriminalitě

Příloha č. 20 – Graf spokojenost s preventivními opatřeními ze strany Policie ČR

Příloha č. 21 – Graf spokojenost s preventivními opatřeními ze strany Policie ČR

Příloha č. 1 – Dotazník

Dobrý den, jmenuji se Pavel Větrovec a jsem studentem 3. ročníku Pedagogické fakulty v Č. Budějovicích a fakulty managementu VŠE v Jindřichově Hradci. Dovolte mi, abych Vás požádal o vyplnění tohoto dotazníku, který je součástí mé bakalářské práce na téma „Kriminalita mladistvých na území zalidněných sídlištních aglomerací“. Vyplnění tohoto dotazníku je anonymní a bude použito k výše uvedenému účelu. Vybrané odpovědi zakroužkujte, zaškrtněte, popř. doplňte slovně. U otázek zaškrtněte pouze jednu odpověď, u otázek č. 5,6,9,10,13,17 ze zvolit více odpovědí. Děkuji Vám za ochotu a spolupráci.

1. Jste ?

- a) žena
- b) muž

2. Jste ve věku :

- a) 20-30 let
- b) 31-40 let
- c) 41-50 let
- d) 51-60 let
- e) 60 a více

3. V místě kde bydlíte jste se setkal(a) či setkáváte s kriminalitou?

- a) ano
- b) ne

4. V místě kde bydlíte jste se setkal(a) s kriminalitou páchanou mládeží?

- a) ano
- b) ne

5. V případě, že jste u otázky č. 4 odpověděl(a) ano, tak s jakou konkrétně?

- a) majetkovou
- b) násilnou
- c) drogovou
- d) jinou

6. V případě kriminality páchanou mládeží, myslíte si, že příčinou tohoto jednání je ?

- a) nuda
- b) nedostatek finančních prostředků
- c) výchova v rodině
- d) vrstevníci
- e) alkohol
- f) drogy
- g) jiné vlivy

7. V jakém čase se cítíte bezpečněji v místě kdy bydlíte?

- a) dopoledne
- b) odpoledne
- c) večer
- d) v noci

8. Naopak v jakém čase se cítíte ohroženě v místě bydliště?

- a) dopoledne
- b) odpoledne
- c) večer
- d) v noci

9. V místě kde bydlíte jsou více ohroženy ?

- a) děti
- b) mladiství
- c) ženy
- d) muži
- e) senioři

10. Pachateli trestných činů v místě vašeho bydliště jsou podle Vás?

- a) děti
- b) mladiství
- c) ženy
- d) muži
- e) senioři

11. Jaký trestný čin je podle Vás nejčastější vzhledem k Vašemu místu bydliště?

.....
.....

12. Myslíte si, že místo Vašeho bydliště je místo s nejvyšší kriminalitou v rámci města?

- a) ano
- b) ne

13. Setkal(a) jste se s prevencí kriminality dětí a mládeže, kde?

- a) média
- b) škola
- c) pracoviště
- d) ve společnosti
- e) nesetkal (a)
- f) jinde (popř. kde?)

14. Domníváte se, že je dostatečně prezentována jakákoliv prevence proti kriminalitě?

- a) ano
- b) ne

15. V místě Vašeho bydliště jste spokojen(a) s preventivními opatřeními ze strany Policie ČR ?

- a) ano
- b) ne

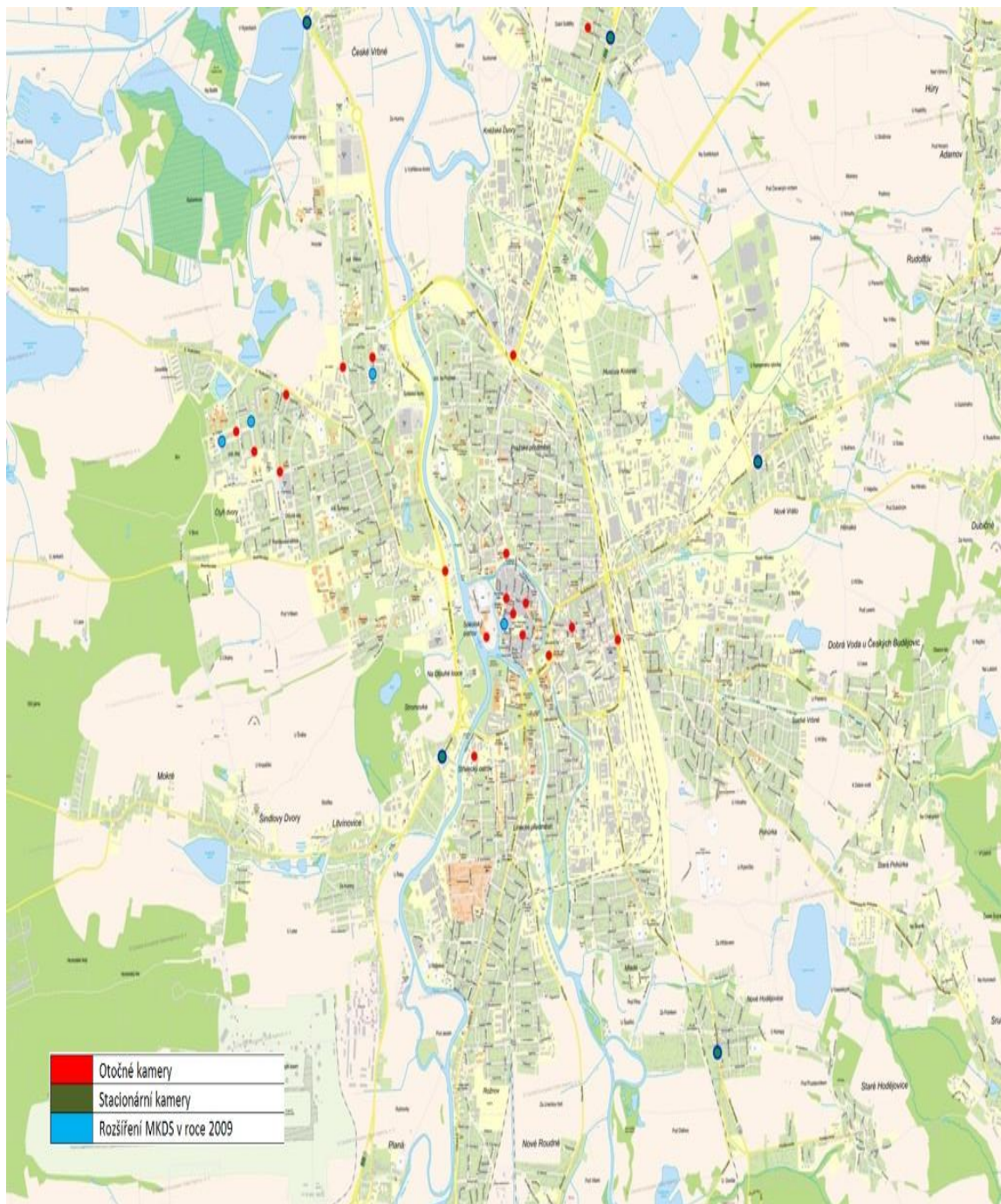
16. V místě Vašeho bydliště jste spokojen(a) s preventivními opatřeními ze strany Městské policie ?

- a) ano
- b) ne

17. V případě odpovědi ne, by jste uvítal(a) zlepšení v oblasti?

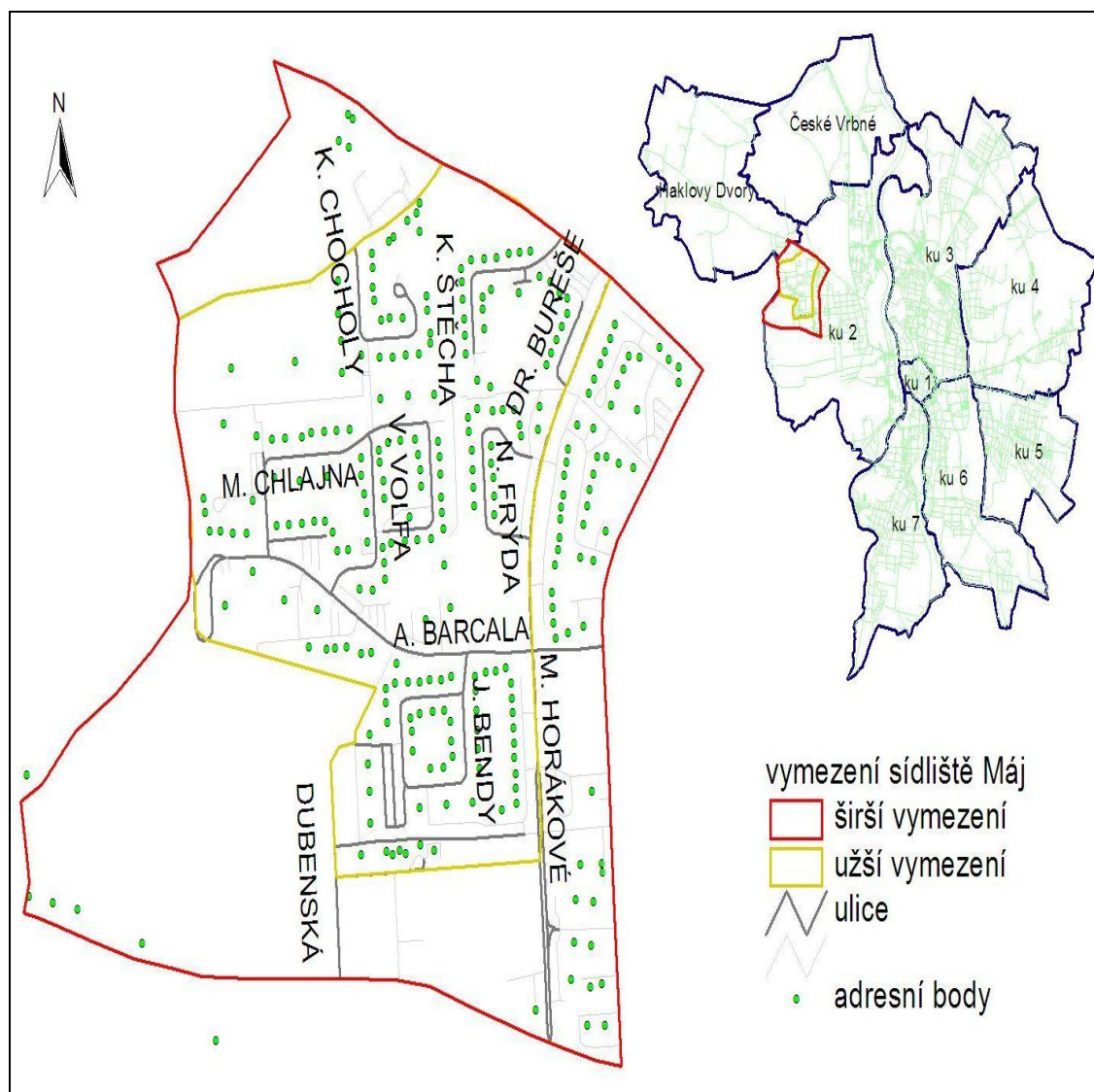
- a) personální (hlídky PČR a MP)
- b) kamerový systém
- c) veřejné osvětlení
- d) domobrana
- e) osvětová činnost
- f) jiné (uved'te jaké)
-
-

Příloha č. 2 – Mapka kamerového systému České Budějovice⁵⁵

⁵⁵ MĚSTSKÁ POLICIE ČESKÉ BUDĚJOVICE, /online/2009 dostupné na <http://policie.c-budejovice.cz/cz/Stranky/uvod.aspx>

Příloha č. 3 – Geografické vymezení sídliště „Máj“⁵⁶

⁵⁶ KONCEPCE PREVENCE KRIMINALITY MĚSTA ČESKÉ BUDĚJOVICE, /online/2009 dostupné na http://www.c-budejovice.cz/.../KONCEPCE_PK_ČB_20092011

Příloha č. 4 – Trestné činy spáchané nezletilými a mladistvými v letech 1990-2008⁵⁷

Rok	Kriminalita celkem	Nezletilí	Podíl v %	Mladiství	Podíl v %
1990	216852	4146	1,91 %	11407	5,26 %
1991	282998	5939	2,09 %	15952	5,63 %
1992	345205	7093	2,05 %	18812	5,44 %
1993	398805	9280	2,32 %	21074	5,28 %
1994	372427	8560	2,49 %	21351	5,73 %
1995	375630	10322	2,74 %	22310	5,43 %
1996	394267	12059	3,05 %	22719	5,76 %
1997	403654	12086	2,99 %	19139	4,74 %
1998	425930	11999	2,80 %	16730	3,92 %
1999	426626	12464	2,92 %	14920	3,49 %
2000	391469	10216	2,60 %	13507	3,45 %
2001	358577	9926	2,76 %	12913	3,60 %
2002	372341	5541	1,48 %	10901	2,92 %
2003	357740	4692	1,31 %	9779	2,73 %
2004	351 629	3319	0,94 %	7886	2,24 %
2005	344060	3086	0,89 %	7614	2,21 %
2006	336446	3090	0,91 %	7605	2,26 %
2007	357391	2710	0,75 %	8079	2,26 %
2008	343799	2783	0,80 %	7728	2,24 %

⁵⁷ Statistický přehled kriminality, Správa jihočeského kraje, /online/ 2009, dostupné na Intranet PČR, <http://essk.pcr.cz>

Příloha č. 5 – Násilné činy celkem 1994-2008⁵⁸

Obvodní oddělení	Rok	Zjištěno	Nezletilí1-14 let	Mladiství15-17 let
OOP Č. B.	1994	97	1	7
OOP Č. D.	1994	64	2	7
OOP Č. B.	1995	159	1	6
OOP Č. D.	1995	48	1	1
OOP Č. B.	1996	141	3	9
OOP Č. D.	1996	61	3	5
OOP Č. B.	1997	153	3	11
OOP Č. D.	1997	49	2	2
OOP Č. B.	1998	140	1	11
OOP Č. D.	1998	38	3	0
OOP Č. B.	1999	136	2	10
OOP Č. D.	1999	52	2	3
OOP Č. B.	2000	153	3	11
OOP Č. D.	2000	64	3	2
OOP Č. B.	2001	122	6	8
OOP Č. D.	2001	39	0	2
OOP Č. B.	2002	135	4	4
OOP Č. D.	2002	54	3	3
OOP Č. B.	2003	148	2	6
OOP Č. D.	2003	57	3	6
OOP Č. B.	2004	159	4	11
OOP Č. D.	2004	72	7	3
OOP Č. B.	2005	130	5	9
OOP Č. D.	2005	75	2	5
OOP Č. B.	2006	125	2	8
OOP Č. D.	2006	72	4	2
OOP Č. B.	2007	131	6	11
OOP Č. D.	2007	54	2	3
OOP Č. B.	2008	153	9	9
OOP Č. D.	2008	67	2	6

⁵⁸ Statistický přehled kriminality, Správa jihočeského kraje, /online/ 2009, dostupné na Intranet PČR, <http://essk.pcr.cz>

Příloha č. 6 – Mravnostní činy celkem 1994-2008⁵⁹

Obvodní oddělení	Rok	Zjištěno	Nezletilí1-14 let	Mladiství15-17 let
OOP Č. B.	1994	14	0	2
OOP Č. D.	1994	8	1	1
OOP Č. B.	1995	13	0	0
OOP Č. D.	1995	8	1	0
OOP Č. B.	1996	19	0	8
OOP Č. D.	1996	6	0	0
OOP Č. B.	1997	15	0	5
OOP Č. D.	1997	15	0	3
OOP Č. B.	1998	11	3	1
OOP Č. D.	1998	5	0	0
OOP Č. B.	1999	7	0	0
OOP Č. D.	1999	2	1	0
OOP Č. B.	2000	9	0	0
OOP Č. D.	2000	2	0	0
OOP Č. B.	2001	16	0	0
OOP Č. D.	2001	8	0	0
OOP Č. B.	2002	13	1	1
OOP Č. D.	2002	8	0	0
OOP Č. B.	2003	4	0	0
OOP Č. D.	2003	1	0	0
OOP Č. B.	2004	7	0	1
OOP Č. D.	2004	7	0	0
OOP Č. B.	2005	11	0	0
OOP Č. D.	2005	7	0	1
OOP Č. B.	2006	6	0	0
OOP Č. D.	2006	6	0	1
OOP Č. B.	2007	12	2	0
OOP Č. D.	2007	4	0	0
OOP Č. B.	2008	12	0	0
OOP Č. D.	2008	7	0	0

⁵⁹ Statistický přehled kriminality, Správa jihočeského kraje, /online/ 2009, dostupné na Intranet PČR, <http://essk.pcr.cz>

Příloha č. 7 – Krádeže vloupáním celkem 1994-2008⁶⁰

Obvodní oddělení	Rok	Zjištěno	Nezletilí 1-14 let	Mladiství 15-17 let
OOP Č. B.	1994	539	13	34
OOP Č. D.	1994	310	2	23
OOP Č. B.	1995	506	7	38
OOP Č. D.	1995	165	10	11
OOP Č. B.	1996	563	11	40
OOP Č. D.	1996	120	4	13
OOP Č. B.	1997	547	11	49
OOP Č. D.	1997	153	3	23
OOP Č. B.	1998	532	8	19
OOP Č. D.	1998	180	8	13
OOP Č. B.	1999	418	3	22
OOP Č. D.	1999	149	5	7
OOP Č. B.	2000	357	3	19
OOP Č. D.	2000	148	10	0
OOP Č. B.	2001	367	1	8
OOP Č. D.	2001	126	3	2
OOP Č. B.	2002	300	3	7
OOP Č. D.	2002	160	5	6
OOP Č. B.	2003	393	1	2
OOP Č. D.	2003	142	3	9
OOP Č. B.	2004	382	0	7
OOP Č. D.	2004	156	0	2
OOP Č. B.	2005	469	3	8
OOP Č. D.	2005	139	3	1
OOP Č. B.	2006	355	1	2
OOP Č. D.	2006	147	3	0
OOP Č. B.	2007	356	0	0
OOP Č. D.	2007	133	1	0
OOP Č. B.	2008	429	3	7
OOP Č. D.	2008	133	1	5

⁶⁰ Statistický přehled kriminality, Správa jihočeského kraje, /online/ 2009, dostupné na Intranet PČR, <http://essk.pcr.cz>

Příloha č. 8 – Krádeže prosté celkem 1994-2008⁶¹

Obvodní oddělení	Rok	Zjištěno	Nezletilí1-14 let	Mladiství15-17 let
OOP Č. B.	1994	1617	28	99
OOP Č. D.	1994	750	23	78
OOP Č. B.	1995	1947	43	113
OOP Č. D.	1995	758	34	40
OOP Č. B.	1996	1711	25	94
OOP Č. D.	1996	534	15	57
OOP Č. B.	1997	1864	22	108
OOP Č. D.	1997	728	7	56
OOP Č. B.	1998	1771	28	87
OOP Č. D.	1998	585	35	76
OOP Č. B.	1999	1551	46	72
OOP Č. D.	1999	682	19	57
OOP Č. B.	2000	1475	9	52
OOP Č. D.	2000	671	4	34
OOP Č. B.	2001	1396	7	41
OOP Č. D.	2001	617	5	40
OOP Č. B.	2002	1085	3	39
OOP Č. D.	2002	628	6	27
OOP Č. B.	2003	1143	5	18
OOP Č. D.	2003	750	5	24
OOP Č. B.	2004	1185	7	17
OOP Č. D.	2004	739	0	8
OOP Č. B.	2005	1348	16	18
OOP Č. D.	2005	674	6	21
OOP Č. B.	2006	1364	6	13
OOP Č. D.	2006	660	4	13
OOP Č. B.	2007	1079	0	6
OOP Č. D.	2007	522	2	7
OOP Č. B.	2008	929	9	14
OOP Č. D.	2008	572	0	7

⁶¹ Statistický přehled kriminality, Správa jihočeského kraje, /online/ 2009, dostupné na Intranet PČR, <http://essk.pcr.cz>

Příloha č. 9 – Majetkové činy celkem 1994-2008⁶²

Obvodní oddělení	Rok	Zjištěno	Nezletilí1-14 let	Mladiství15-17 let
OOP Č. B.	1994	2292	41	139
OOP Č. D.	1994	1096	28	102
OOP Č. B.	1995	2638	52	154
OOP Č. D.	1995	980	45	54
OOP Č. B.	1996	2432	38	141
OOP Č. D.	1996	693	19	70
OOP Č. B.	1997	2611	36	164
OOP Č. D.	1997	945	10	80
OOP Č. B.	1998	2540	40	108
OOP Č. D.	1998	822	46	89
OOP Č. B.	1999	2211	50	120
OOP Č. D.	1999	895	26	70
OOP Č. B.	2000	2078	18	116
OOP Č. D.	2000	913	17	41
OOP Č. B.	2001	1954	8	51
OOP Č. D.	2001	807	9	42
OOP Č. B.	2002	1542	6	48
OOP Č. D.	2002	841	12	35
OOP Č. B.	2003	1678	6	21
OOP Č. D.	2003	934	11	35
OOP Č. B.	2004	1737	8	24
OOP Č. D.	2004	938	0	11
OOP Č. B.	2005	2050	19	28
OOP Č. D.	2005	846	9	22
OOP Č. B.	2006	1889	7	18
OOP Č. D.	2006	859	7	15
OOP Č. B.	2007	1545	0	8
OOP Č. D.	2007	693	3	8
OOP Č. B.	2008	1545	13	21
OOP Č. D.	2008	756	1	13

⁶² Statistický přehled kriminality, Správa jihočeského kraje, /online/ 2009, dostupné na Intranet PČR, <http://essk.pcr.cz>

Příloha č. 10 – Ostatní kriminální činy celkem 1994-2008⁶³

Obvodní oddělení	Rok	Zjištěno	Nezletilí1-14 let	Mladiství15-17 let
OOP Č. B.	1994	52	0	3
OOP Č. D.	1994	14	0	1
OOP Č. B.	1995	83	0	12
OOP Č. D.	1995	19	0	2
OOP Č. B.	1996	88	1	6
OOP Č. D.	1996	24	1	1
OOP Č. B.	1997	91	0	7
OOP Č. D.	1997	33	2	2
OOP Č. B.	1998	138	0	6
OOP Č. D.	1998	37	0	1
OOP Č. B.	1999	97	0	6
OOP Č. D.	1999	43	4	1
OOP Č. B.	2000	145	4	6
OOP Č. D.	2000	72	5	3
OOP Č. B.	2001	132	0	3
OOP Č. D.	2001	41	4	2
OOP Č. B.	2002	178	1	5
OOP Č. D.	2002	67	1	2
OOP Č. B.	2003	164	0	8
OOP Č. D.	2003	61	0	6
OOP Č. B.	2004	199	2	9
OOP Č. D.	2004	61	3	1
OOP Č. B.	2005	129	1	2
OOP Č. D.	2005	54	6	1
OOP Č. B.	2006	118	1	6
OOP Č. D.	2006	55	1	0
OOP Č. B.	2007	109	0	2
OOP Č. D.	2007	65	3	3
OOP Č. B.	2008	221	5	11
OOP Č. D.	2008	82	1	3

⁶³ Statistický přehled kriminality, Správa jihočeského kraje, /online/ 2009, dostupné na Intranet PČR, <http://essk.pcr.cz>

Příloha č. 11 – Zbývající kriminalita celkem 1994-2008⁶⁴

Obvodní oddělení	Rok	Zjištěno	Nezletilí1-14 let	Mladiství15-17 let
OOP Č. B.	1994	169	0	2
OOP Č. D.	1994	41	0	1
OOP Č. B.	1995	166	0	6
OOP Č. D.	1995	52	1	1
OOP Č. B.	1996	169	1	6
OOP Č. D.	1996	70	0	1
OOP Č. B.	1997	183	0	1
OOP Č. D.	1997	79	0	1
OOP Č. B.	1998	157	2	3
OOP Č. D.	1998	66	1	0
OOP Č. B.	1999	141	1	3
OOP Č. D.	1999	56	0	0
OOP Č. B.	2000	138	0	2
OOP Č. D.	2000	72	0	0
OOP Č. B.	2001	136	1	0
OOP Č. D.	2001	86	0	0
OOP Č. B.	2002	139	1	2
OOP Č. D.	2002	66	0	1
OOP Č. B.	2003	122	2	1
OOP Č. D.	2003	43	1	0
OOP Č. B.	2004	108	0	2
OOP Č. D.	2004	72	0	0
OOP Č. B.	2005	155	1	2
OOP Č. D.	2005	78	1	0
OOP Č. B.	2006	195	1	9
OOP Č. D.	2006	90	0	1
OOP Č. B.	2007	267	1	7
OOP Č. D.	2007	148	0	1
OOP Č. B.	2008	347	2	10
OOP Č. D.	2008	164	0	8

⁶⁴ Statistický přehled kriminality, Správa jihočeského kraje, /online/ 2009, dostupné na Intranet PČR, <http://essk.pcr.cz>

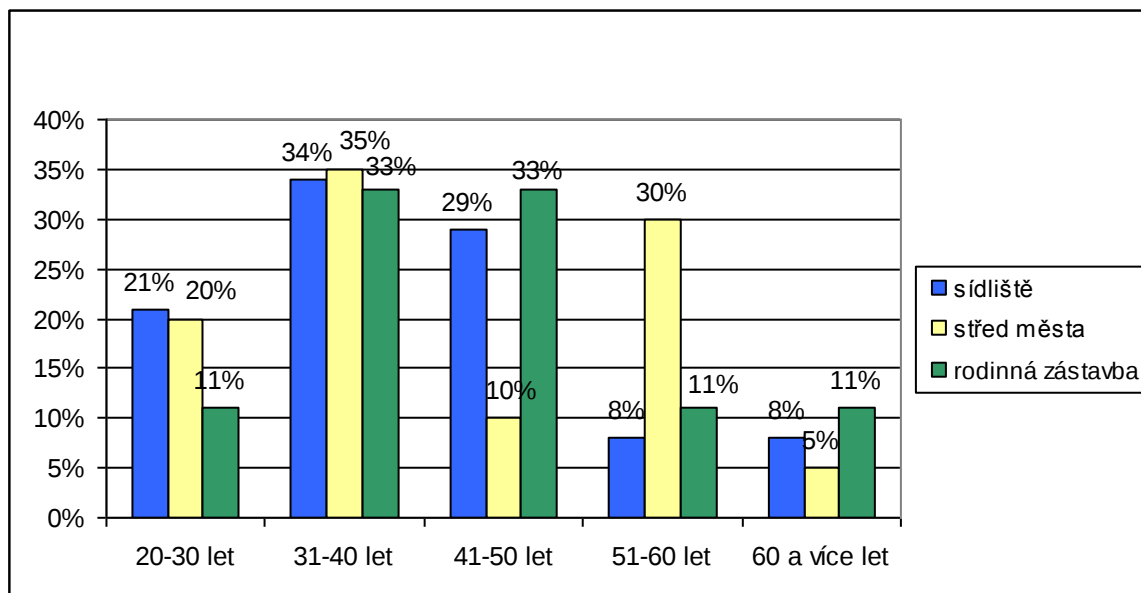
Příloha č. 12 – Hospodářská kriminalita celkem 1994-2008⁶⁵

Obvodní oddělení	Rok	Zjištěno	Nezletilí1-14 let	Mladiství15-17 let
OOP Č. B.	1994	177	0	6
OOP Č. D.	1994	26	0	0
OOP Č. B.	1995	291	0	2
OOP Č. D.	1995	37	0	1
OOP Č. B.	1996	437	1	3
OOP Č. D.	1996	36	0	0
OOP Č. B.	1997	340	0	2
OOP Č. D.	1997	29	0	0
OOP Č. B.	1998	322	0	0
OOP Č. D.	1998	65	0	0
OOP Č. B.	1999	525	0	18
OOP Č. D.	1999	146	0	1
OOP Č. B.	2000	399	0	1
OOP Č. D.	2000	132	0	0
OOP Č. B.	2001	326	0	1
OOP Č. D.	2001	76	0	1
OOP Č. B.	2002	443	0	3
OOP Č. D.	2002	71	0	0
OOP Č. B.	2003	363	1	2
OOP Č. D.	2003	73	0	0
OOP Č. B.	2004	453	1	1
OOP Č. D.	2004	60	0	1
OOP Č. B.	2005	519	1	1
OOP Č. D.	2005	82	1	1
OOP Č. B.	2006	475	1	5
OOP Č. D.	2006	100	1	1
OOP Č. B.	2007	413	0	1
OOP Č. D.	2007	105	0	0
OOP Č. B.	2008	306	0	3
OOP Č. D.	2008	101	0	1

⁶⁵ Statistický přehled kriminality, Správa jihočeského kraje, /online/ 2009, dostupné na Intranet PČR, <http://essk.pcr.cz>

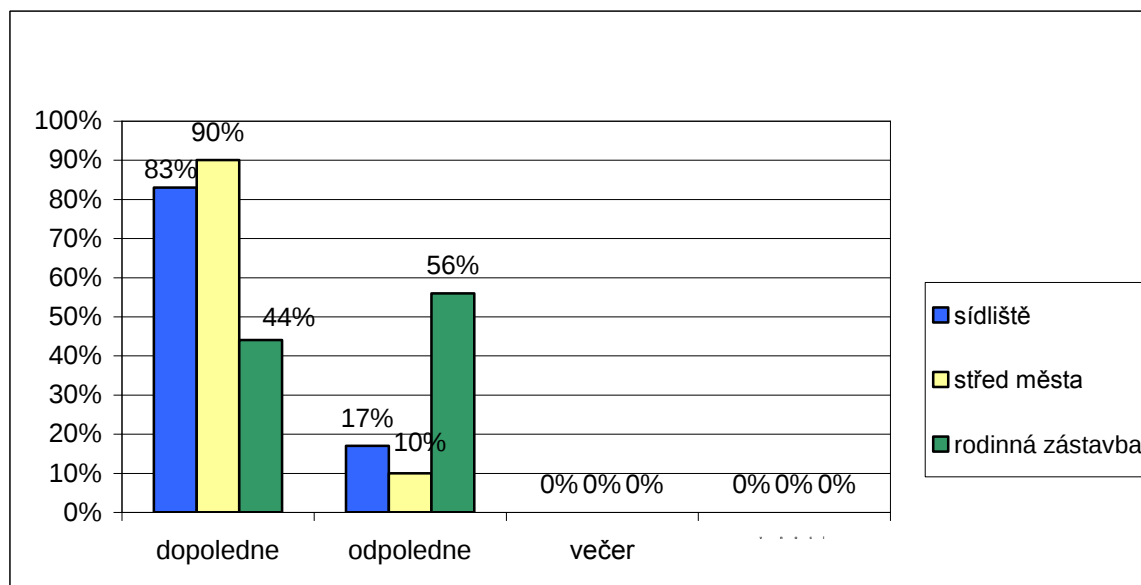
Příloha č. 13

Věkové rozmezí respondentů⁶⁶

Příloha č. 14

Kdy se cítí bezpečněji⁶⁷

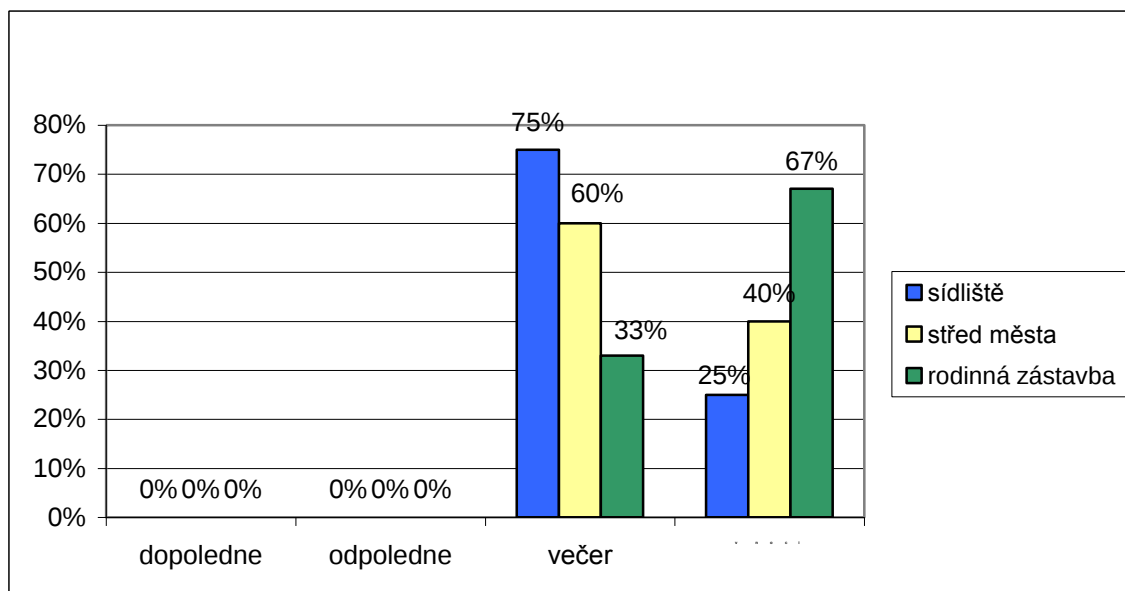

⁶⁶ Zdroj: vlastní

⁶⁷ Zdroj: vlastní

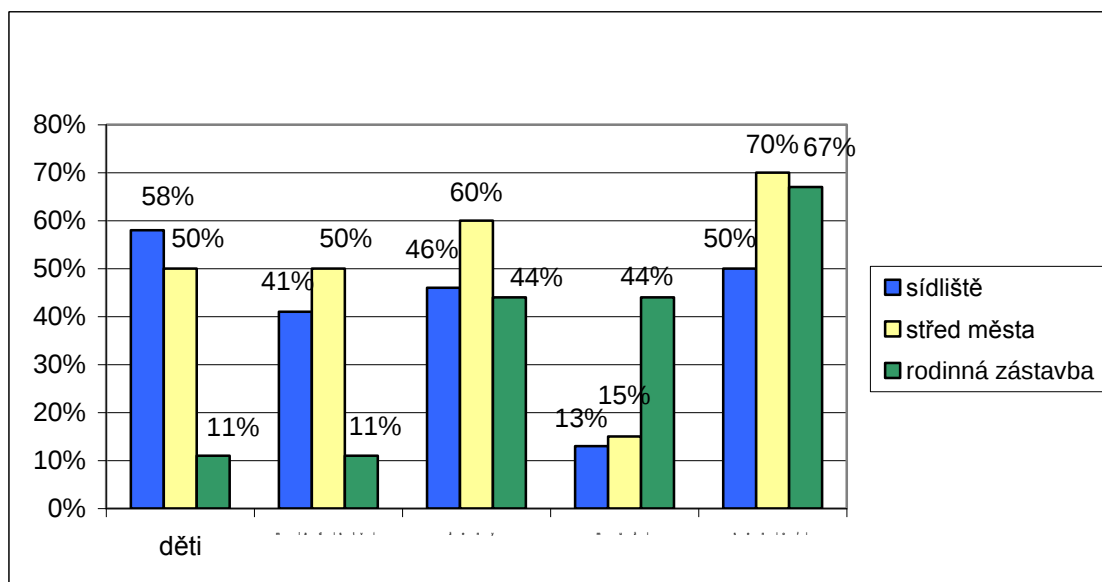
Příloha č. 15

Kdy se cítí ohrožení⁶⁸

Příloha č. 16

Nejvíce ohrožení kriminalitou⁶⁹

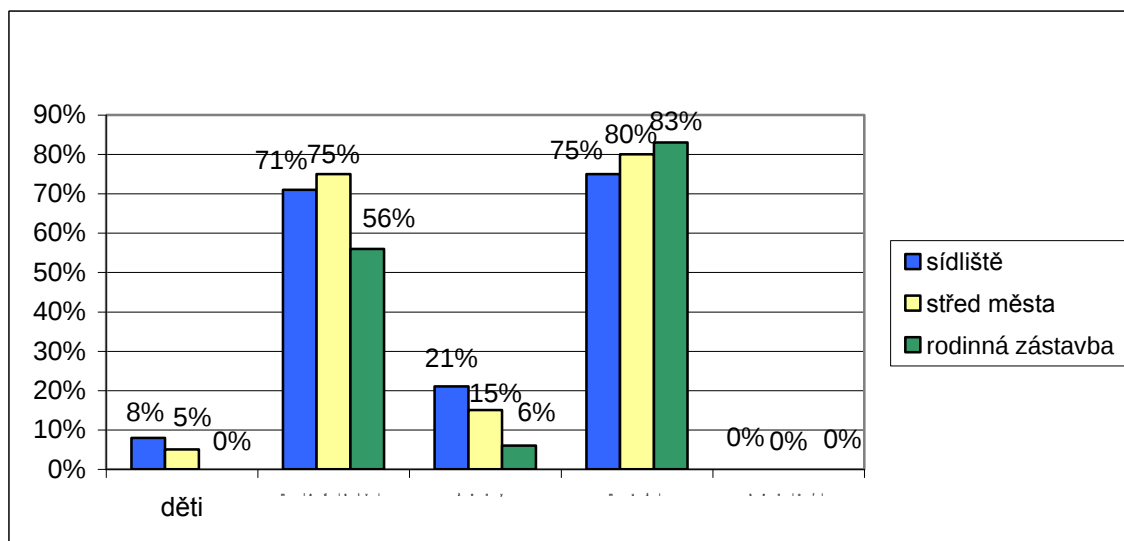

⁶⁸ Zdroj: vlastní

⁶⁹ Zdroj: vlastní

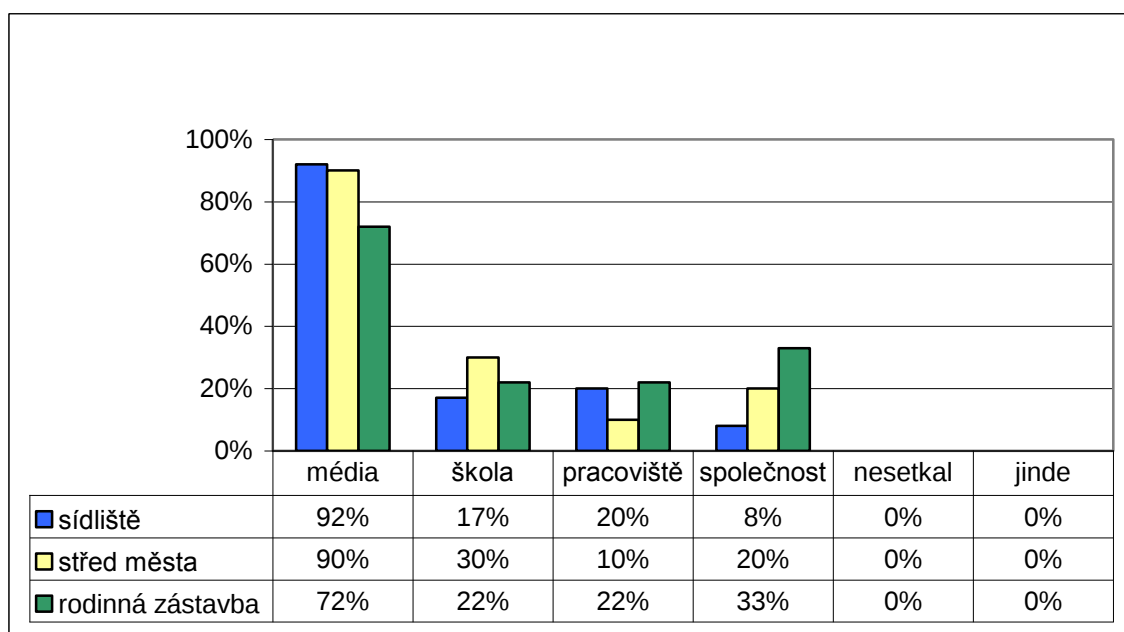
Příloha č. 17

Pachateli jsou nejčastěji⁷⁰

Příloha č. 18

Setkání s prevencí kriminality mládeže⁷¹

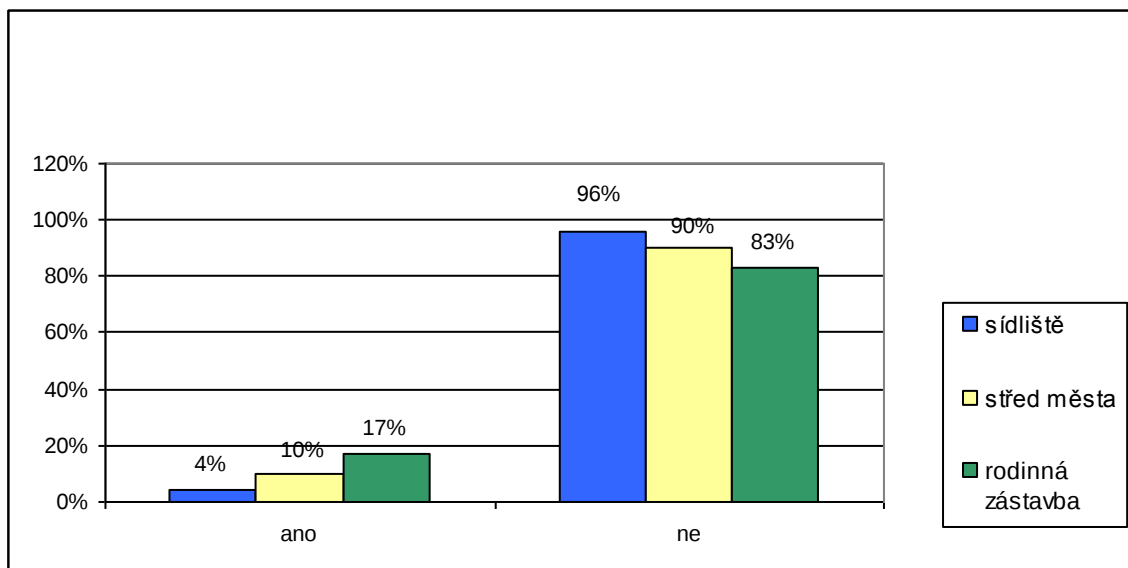

⁷⁰ Zdroj: vlastní

⁷¹ Zdroj: vlastní

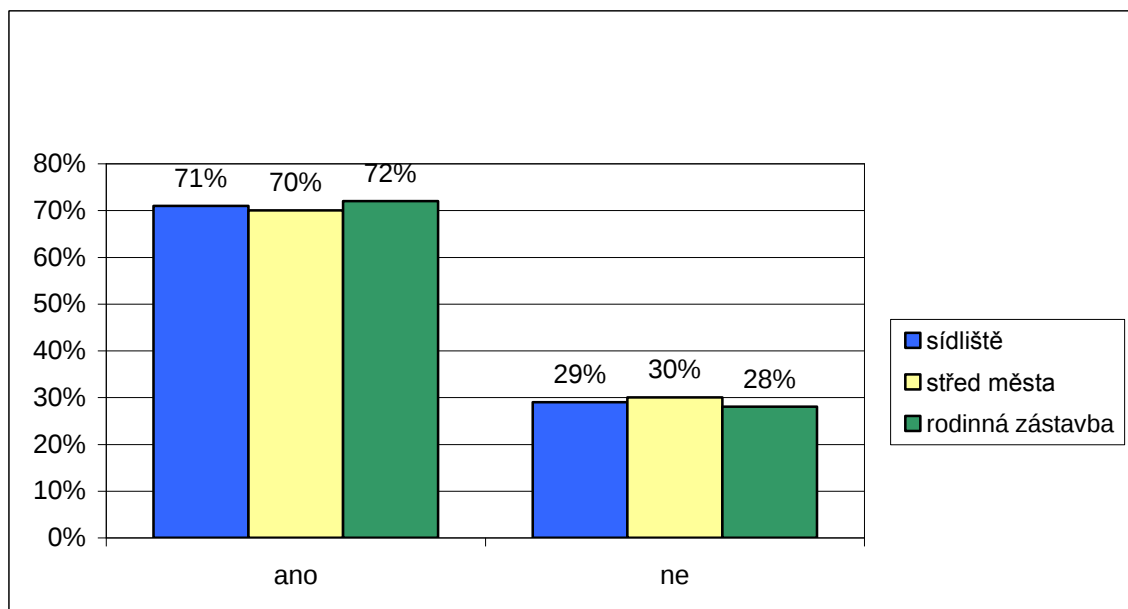
Příloha č. 19

Je dostatečně prezentována jakákoliv prevence proti kriminalitě⁷²

Příloha č. 20

Spokojenost s preventivními opatřeními ze strany Policie ČR⁷³

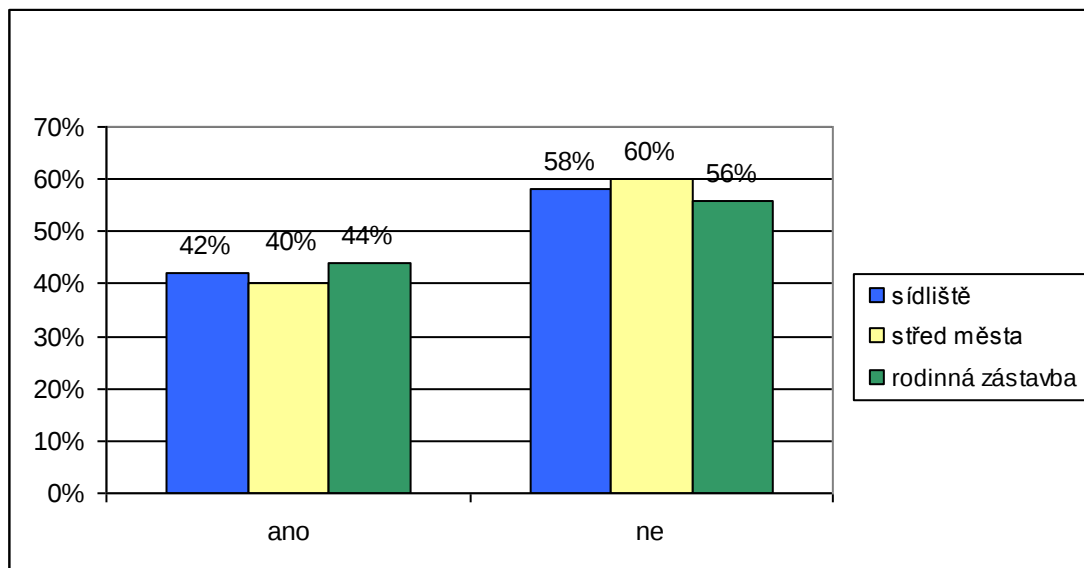

⁷² Zdroj: vlastní

⁷³ Zdroj: vlastní

Příloha č. 21

Spokojenost s preventivními opatřeními ze strany Městské policie⁷⁴

⁷⁴ Zdroj: vlastní